GENERALINIO ADVOKATO
NILS WAHL IŠVADA,
pateikta 2015 m. birželio 4 d.[1]

Byla C-103/14

Bronius Jakutis,
Kretingalės kooperatinė ŽŪB
prieš
Nacionalinę mokėjimo agentūrą prie Žemės ūkio ministerijos,
Lietuvos valstybę

(Vilniaus apygardos administracinio teismo (Lietuva) pateiktas prašymaspriimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Bendroji žemės ūkio politika (BŽŪP) — Reglamento (EB) Nr. 73/2009 išaiškinimas — Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies ir 132 straipsnio 2 dalies, Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 final ir 2011 m. spalio 20 d. Komisijos darbinio dokumento DS2011/14/REV2 galiojimas atsižvelgiant į 2003 m. Stojimo aktą, teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, gero administravimo, sąžiningos konkurencijos ir nediskriminavimo principus ir BŽŪP tikslus, nurodytus SESV 39 straipsnyje — Tiesioginių išmokų, skiriamų ūkininkams naujosiose valstybėse narėse, moduliavimas — Papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų sumažinimas — Senosiose ir naujosiose valstybėse narėse taikomi tiesioginių išmokų lygiai — Palyginimas — Tiesioginių išmokų lygių susilyginimas 2012 m. — Duomenų, leidžiančių nustatyti tiesioginių išmokų lygių, taikomų senosiose ir naujosiose valstybėse narėse, susilyginimą, nebuvimas — Motyvavimo stoka — Nepaskelbimas Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje“

I – **Įžanga**

1. Šioje byloje nagrinėjamas kompleksinis klausimas dėl galimybės palyginti Europos Sąjungos valstybėse narėse ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų *lygius*, nepaisant esminių šių išmokų, skiriamų įvairiose valstybėse narėse, *dydžių* skirtumų.

2. Toks palyginimas būtinas pirmiausia siekiant nustatyti, ar tiesioginių išmokų moduliavimas ir papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų (toliau – PNTI) sumažinimas buvo taikytini 2012 m. naujosiose valstybėse narėse, įstojusiose į Sąjungą 2004 m. gegužės 1 d. (toliau – ES-10 valstybės). Be abejo, ES-10 valstybių ūkininkams šis klausimas yra labai svarbus.

3. Pagal vadinamąjį „phasing-in“ (laipsniško įvedimo) mechanizmą tiesioginės išmokos, skiriamos ūkininkams į Sąjungą įstojusiose ES-10 valstybėse, įvedamos laipsniškai, kad 2013 m. pasiektų 100 % šių išmokų lygio, taikomo kitose valstybėse narėse. Klausimai, keliami šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą, yra susiję su tiesioginių išmokų lygių, 2012 m. taikytinų ES-10 valstybėse ir 2004 m. balandžio 30 d. Sąjungai priklausiusiose valstybėse narėse (toliau – ES-15 valstybės), palyginimu.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

4. Vilniaus apygardos administracinio teismo prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas, viena vertus, dėl kai kurių Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 [2] nuostatų išaiškinimo ir, kita vertus, dėl kai kurių šio reglamento, Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 *final* [3] ir Komisijos darbinio dokumento DS2011/14/REV2 [4] nuostatų galiojimo. Nagrinėjant prejudicinius klausimus reikia remtis pirmiausia SESV 39 straipsniu, 2003 m. Stojimo aktu [5] ir tam tikrais bendraisiais Sąjungos teisės principais.

5. Nors su klausimais dėl moduliavimo ir PNTI sumažinimų taikymo ES-10 valstybėse į Teisingumo Teismą kreiptasi pirmą kartą, Europos Sąjungos Bendrajame Teisme jau buvo pareikšta tiesioginių ieškinių dėl šios srities Sąjungos teisės aktų panaikinimo [6]. Tačiau klausimas dėl „tiesioginių išmokų lygio“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 2 dalį, išaiškinimo dar nebuvo nagrinėtas [7].

II – **Teisinis pagrindas – Sąjungos teisė**

A – *2003 m. Stojimo aktas*

6. 2003 m. Stojimo akto 9 straipsnyje nustatyta:

„Šio Akto nuostatos, kurių paskirtis ar poveikis yra panaikinti ar pakeisti institucijų priimtus aktus ir kurios nėra pereinamojo laikotarpio priemonė, turi tą patį teisinį statusą kaip ir nuostatos, kurias jos panaikina ar pakeičia, ir joms taikomos tos pačios taisyklės kaip ir toms nuostatoms.“

2 — 2009 m. sausio 19 d. Reglamentas, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiantis Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, p. 16; klaidų ištaisymai: OL L 43, 2010 2 18, p. 7, ir OL L 130, 2013 5 15, p. 60).

3 — 2012 m. liepos 2 d. Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391, kuriuo leidžiama Lietuvoje išmokėti papildomas nacionalines tiesiogines išmokas už 2012 m. (pranešta dokumentu Nr. K(2012) 4391).

4 — 2011 m. spalio 20 d. dokumentas (toliau – darbinis dokumentas DS2011/14/REV2).

5 — 2003 m. rugsėjo 23 d. Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003, p. 33, toliau – 2003 m. Stojimo aktas).

6 — Pavyzdžiui, byloje T-386/13 Kėdainių rajono Okainių ŽŪB ir kiti 134 ieškovai Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį dėl Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 – to paties įgyvendinimo sprendimo, kuris ginčijamas byloje dėl šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą, – panaikinimo ir Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos ir šio reglamento 10 straipsnio 1 dalies tam tikros nuostatos pripažinimo netaikytinomis pagal SESV 277 straipsnį. Nutartimi *Kėdainių rajono Okainių ŽŪB ir kt. / Taryba ir Komisija* (T-386/13, EU:T:2014:754) Bendrasis Teismas atmetė šį ieškinį kaip nepriimtiną motyvuodamas tuo, kad prašymas dėl minėto sprendimo panaikinimo nebuvo pateiktas per nustatytą terminą ir neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas pateiktas kaip atskiras procesinis klausimas. Byloje *Lietuva / Komisija* (T-533/13) Lietuvos Respublika kreipėsi į Bendrąjį Teismą prašydama panaikinti 2013 m. liepos 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2013) 4487 *final*, kuriuo leidžiama Lietuvoje skirti pereinamojo laikotarpio nacionalinę paramą už 2013 m., 1 straipsnio 4 dalį. Minėtos bylos nagrinėjimas sustabdytas laukiant, kol Teisingumo Teismas nuspręs dėl šioje byloje pateiktų prejudicinių klausimų.

7 — Dėl moduliavimo pažymėtina, kad Lenkijos Respublika byloje T-333/09 (Sprendimas *Lenkija / Komisija*, T-333/09, EU:T:2012:449) prašė panaikinti 2009 m. birželio 10 d. Komisijos sprendimo 2009/444/EB, kuriuo nustatomos valstybėms narėms 2009–2012 m. skiriamos sumos, susidariusios pritaikius Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 7 ir 10 straipsniuose nustatytą moduliavimą (OL L 148, p. 29), I priedą. Toje byloje priimtame sprendime Bendrasis Teismas tiesioginių išmokų lygių klausimo konkrečiai nenagrinėjo. Sprendime *Agrargenossenschaft Neuzelle* (C-545/11, EU:C:2013:169) Teisingumo Teismas taip pat turėjo progą įvertinti senosiose valstybėse narėse 2009–2012 m. skirtų tiesioginių išmokų moduliavimą ir papildomus sumažinimus, tačiau tiesioginių išmokų lygių klausimo nesprendė.

B – *Reglamentas (EB) Nr. 1259/1999*

7. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1259/1999 [8], remiantis jo 1 straipsniu, buvo taikomas išmokoms, skiriamoms tiesiogiai ūkininkams pagal bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) schemas ir visiškai ar iš dalies finansuojamoms Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) Garantijų skyriaus lėšomis [9].

8. 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punktu Reglamentas Nr. 1259/1999 buvo iš dalies pakeistas, be kita ko, įterpiant 1a, 1b ir 1c straipsnius, skirtus naujosiose valstybėse narėse taikomoms paramos schemoms.

9. Reglamento Nr. 1259/1999 1a straipsnyje nustatyta laipsniškai didinamų tiesioginių išmokų sistema (vadinamasis „phasing-in“ mechanizmas), taikoma naujosiose valstybėse narėse:

„Paramos schemų taikymas naujosiose valstybėse narėse

Tiesioginės išmokos, skiriamos pagal 1 straipsnyje minėtas paramos schemas, Čekijoje, Estijoje, Kipre, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Maltoje, Lenkijoje, Slovėnijoje ir Slovakijoje (toliau – naujosios valstybės narės) pradedamos taikyti pagal toliau nurodytą didėjimo, išreikšto procentine dalimi nuo tokių išmokų dydžio tokios sudėties Bendrijoje, kokia ji yra 2004 m. balandžio 30 d., planą:

25 % 2004 m.

30 % 2005 m.

35 % 2006 m.

40 % 2007 m.

50 % 2008 m.

60 % 2009 m.

70 % 2010 m.

80 % 2011 m.

90 % 2012 m.

100 % – nuo 2013 m.“

10. 1b straipsnyje, taip pat įtrauktame į Reglamentą Nr. 1259/1999 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punktu, nustatyta vienkartinės išmokos už plotus schema (toliau – VIPS), kurią gali pasirinkti taikyti ES-10 valstybės.

8 — 1999 m. gegužės 17 d. Reglamentas, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrąją žemės ūkio politiką taisykles (OL L 160, p. 113; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 25 t., p. 424).

9 — Išskyrus išmokas, numatytas 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai ir iš dalies pakeičiančiame bei panaikinančiame tam tikrus reglamentus (OL L 160, p. 80; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 25 t., p. 391).

11. Pagal Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnį naujosioms valstybėms narėms gali būti skiriamos PNTI. Šio straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje nurodyta:

„Bendra tiesioginė parama, kurią ūkininkas naujosiose valstybėse narėse po įstojimo gali gauti pagal atitinkamą [Sąjungos] schemą, įskaitant visas papildomas nacionalines tiesiogines išmokas, negali viršyti tiesioginės paramos dydžio, kurį ūkininkas turėtų teisę gauti pagal atitinkamą [Sąjungos] schemą, tuo metu taikomą valstybėse, esančiose Bendrijos narėmis 2004 m. balandžio 30 d.“

C – *Reglamentas (EB) Nr. 1782/2003*

12. Vykstant stojimo į Sąjungą deryboms su ES-10 valstybėmis buvo įvykdyta BŽŪP reforma. Per šią reformą Reglamentas Nr. 1259/1999 pakeistas Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1782/2003 [10].

13. Reglamente Nr. 1782/2003 nustatyta tiesioginių išmokų moduliavimo sistema [11]. Šio reglamento 10 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Visi tiesioginių išmokų, kurios turi būti skiriamos konkrečios valstybės narės ūkininkui konkrečiais kalendoriniais metais, dydžiai mažinami kasmet iki 2012 m. pagal šiuos procentinius dydžius:

— 2005 m.: 3 %,

— 2006 m.: 4 %,

— 2007 m.: 5 %,

— 2008 m.: 5 %,

— 2009 m.: 5 %,

— 2010 m.: 5 %,

— 2011 m.: 5 %,

— 2012 m.: 5 %.“

14. Reglamentas Nr. 1782/2003 buvo iš dalies pakeistas 2004 m. kovo 22 d. dviem Europos Sąjungos Tarybos priimtais aktais: Tarybos sprendimu 2004/281/EB [12] ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 583/2004 [13].

10 — 2003 m. rugsėjo 29 d. Reglamentas, nustatantis bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantis tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies keičiantis Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001 (OL L 270, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 40 t., p. 269).

11 — Pagal Reglamento Nr. 1782/2003 5 konstatuojamąją dalį siekiant geriau subalansuoti tvariam žemės ūkiui ir kaimo plėtrai skatinti skirtas politikos priemones nustatyta privalomo laipsniško tiesioginių išmokų mažinimo visoje Bendrijoje 2005–2012 m. sistema. Sutaupytos lėšos buvo skirtos kaimo plėtros priemonėms finansuoti.

12 — Sprendimas, pritaikantis Aktą dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų pagal bendrą žemės ūkio politikos reformą (OL L 93, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 206, 2012 8 2, p. 24).

13 — 2004 m. kovo 22 d. Reglamentas, iš dalies keičiantis Reglamentą Nr. 1782/2003, Reglamentą (EB) Nr. 1786/2003 dėl bendro sausųjų pašarų rinkos organizavimo ir Reglamentą (EB) Nr. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai, atsižvelgiant į Čekijos Respublikos, Estijos, Kipro, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Maltos, Lenkijos, Slovėnijos ir Slovakijos stojimą į Europos Sąjungą (OL L 91, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 43 t., p. 295).

15. Reglamente Nr. 583/2004 numatytas moduliavimo sistemos įgyvendinimas naujosiose valstybėse narėse. Pagal šio reglamento 4 konstatuojamąją dalį:

„Naujųjų valstybių narių ūkininkai, pritaikius laipsniško įvedimo mechanizmą, gaus tiesiogines išmokas. Siekiant tinkamai subalansuoti nepertraukiamai žemdirbystei ir kaimo plėtrai skatinti skirtas politikos priemones, moduliavimo sistema naujosiose valstybėse narėse neturėtų būti taikoma tol, kol naujosiose valstybėse narėse taikytinų tiesioginių išmokų lygis nebus bent jau lygus tam lygiui, kuris yra taikomas Bendrijoje tokios sudėties, kokia ji yra 2004 m. balandžio 30 d.“

16. Reglamentu Nr. 583/2004 į Reglamentą Nr. 1782/2003 taip pat buvo įtrauktas 12a straipsnis, kurio 1 dalyje nustatyta:

„10 ir 12 straipsniai naujosioms valstybėms narėms taikomi tik nuo kalendorinių metų, kuriais naujosiose valstybėse narėse taikytinų tiesioginių išmokų lygis yra bent jau lygus tokių išmokų lygiui, nustatytam Bendrijoje tokios sudėties, kokia ji yra 2004 m. balandžio 30 d., pradžios.“

17. Dėl Reglamento Nr. 1782/2003 antrojo dalinio pakeitimo, atlikto 2004 m. kovo 22 d., pažymėtina, kad Sprendimu 2004/281 į šį reglamentą buvo įtraukti 143a, 143b ir 143c straipsniai, kurie iš esmės atitinka Reglamento Nr. 1259/1999 1a, 1b ir 1c straipsnius.

18. Minėtame 143a straipsnyje nustatytas toks pats tiesioginių išmokų įvedimo planas kaip ir Reglamento Nr. 1259/1999 1a straipsnyje, o Reglamento Nr. 1782/2003, iš dalies pakeisto Sprendimu 2004/281, 143c straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje nurodyta:

„Bendra tiesioginė parama, kurią ūkininkas naujosiose valstybėse narėse po įstojimo gali gauti pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, įskaitant visas papildomas nacionalines tiesiogines išmokas, negali viršyti tiesioginės paramos dydžio, kurį ūkininkas turėtų teisę gauti pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, tuo metu taikomą valstybėse, esančiose Bendrijos narėmis 2004 m. balandžio 30 d.“

D – *Reglamentas Nr. 73/2009*

19. Reglamentas Nr. 1782/2003 panaikintas Reglamentu Nr. 73/2009. Pastarajame numatytas laipsniškas išmokų mažinimas pagal moduliavimo sistemą. Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnyje įtvirtintos nuostatos, susijusios su moduliavimo sistemos taikymu ES-15 valstybėse. Šiame straipsnyje nustatyta:

„1. Tiesioginių išmokų, kurios turi būti skiriamos ūkininkui atitinkamais kalendoriniais metais, sumos, didesnės nei 5 000 [eurų], mažinamos kasmet iki 2012 m. tiek procentinių punktų:

a) 2009 m.: 7 %,

b) 2010 m.: 8 %,

c) 2011 m.: 9 %,

d) 2012 m.: 10 %.

2. Sumoms, didesnėms nei 300 000 [eurų], 1 dalyje numatyti sumažinimai padidinami 4 procentiniais punktais.

<…>“

20. Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnyje nustatytos specialiosios moduliavimo naujosiose valstybėse narėse taisyklės. Šiame straipsnyje nurodyta:

„1. 7 straipsnis taikomas naujųjų valstybių narių ūkininkams atitinkamais kalendoriniais metais, tik jei tiesioginių išmokų tose valstybėse narėse lygis tais kalendoriniais metais pagal 121 straipsnį yra bent jau toks pats kaip kitose valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares, taikomas lygis, atsižvelgiant į taikomus sumažinimus pagal 7 straipsnio 1 dalį.

2. Jei 7 straipsnis taikomas naujųjų valstybių narių ūkininkams, pagal 7 straipsnio 1 dalį taikomas procentinis dydis neturi viršyti skirtumo tarp pagal 121 straipsnį taikomo tiesioginių išmokų lygio ir kitose valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares, taikomo išmokų lygio, atsižvelgiant į sumažinimus pagal 7 straipsnio 1 dalį.

<...>“

21. Reglamento Nr. 73/2009 121 straipsnyje nustatytas tiesioginių išmokų įvedimo naujosiose valstybėse narėse planas be esminių pakeitimų, palyginti su ankstesniais reglamentais:

„Naujosiose valstybėse narėse, išskyrus Bulgariją ir Rumuniją, tiesioginės išmokos įvedamos pagal toliau nurodytą išmokų didinimo tvarkaraštį, kuriame išmokos išreikštos valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares, tuo metu taikomų išmokų procentine dalimi:

— 60 % – 2009 m.,

— 70 % – 2010 m.,

— 80 % – 2011 m.,

— 90 % – 2012 m.,

— 100 % – nuo 2013 m.

<…>“

22. Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinė pastraipa, kurioje apribojamas PNTI skyrimas, iš pradžių buvo suformuluota taip:

„Nuo 2012 m. bendra tiesioginė parama, kuri gali būti skirta ūkininkui naujosiose valstybėse narėse po įstojimo pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, įskaitant visas papildomas nacionalines tiesiogines išmokas, neturi viršyti tiesioginės paramos, kurią ūkininkas turėtų teisę gauti pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, lygio, tuo metu taikomo valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares, atsižvelgiant į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu.“

23. Vėliau ši nuostata versijose visomis oficialiosiomis kalbomis buvo ištaisyta. Po 2010 m. vasario 18 d. klaidų ištaisymo [14] ji yra tokia:

„Nuo 2012 m. bendra tiesioginė parama, kuri gali būti skirta ūkininkui naujosiose valstybėse narėse po įstojimo pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, įskaitant visas papildomas nacionalines tiesiogines išmokas, neturi viršyti tiesioginės paramos, kurią ūkininkas turėtų teisę gauti pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, lygio, tuo metu taikomo valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares, atsižvelgiant, nuo 2012 m., į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu.“

14 — OL L 43, p. 7.

E – *Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391*

24. Įgyvendinimo sprendimą C(2012) 4391, kuriuo leidžiama Lietuvoje išmokėti papildomas nacionalines tiesiogines išmokas už 2012 m., sudaro du straipsniai, išdėstyti taip:

„*1 straipsnis*

1. Lietuvai leidžiama jos 2012 m. kovo 22 d. prašyme nurodytomis sąlygomis išmokėti [PNTI] už 2012 m.

2. Didžiausios papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų sumos ir didžiausios normos nurodytos šio sprendimo priede.

3. Šioms išmokoms galioja valiutos kursas, taikomas išmokoms, skiriamoms pagal Reglamento (EB) Nr. 73/2009 122 straipsniu numatytą vienkartinės išmokos už plotą schemą.

4. Jeigu visa tiesioginių išmokų suma, skirtina ūkininkui pagal Reglamentą (EB) Nr. 73/2009, įskaitant visas [PNTI], viršytų 5 000 [eurų], [PNTI], skirtinų tam ūkininkui pagal šio sprendimo priedą, suma sumažinama suma, atitinkančia 10 % visos 5 000 [eurų] viršijančios sumos. Ta procentinė dalis padidinama 4 procentiniais punktais, jeigu visa visų tiesioginių išmokų suma, įskaitant visas [PNTI], viršytų 300 000 EUR, tačiau sumažinimas taikomas tik 300 000 [eurų] viršijančios visos sumos daliai, kurią sudaro [PNTI].

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lietuvos Respublikai.“

III – **Pagrindinė byla, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme**

25. Pagal Kretingalės kooperatinės ŽŪB (Kretingalės kooperatinė žemės ūkio bendrovė) pateiktą paraišką suteikti paramą už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) 2013 m. gegužės 22 d. priėmė sprendimą Nr. 165, kuriuo pritaikė tiesioginių išmokų, finansuojamų iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), moduliavimą ir PNTI mažinimą. Sprendime Nr. 165 nurodyta, kad jis priimtas remiantis Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 1 straipsnio 4 dalimi ir 2013 m. sausio 23 d. Lietuvos vyriausybės nutarimu Nr. 55 „Dėl 2012 metų papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų“ (toliau – Vyriausybės nutarimas Nr. 55).

26. Paskui pagal Broniaus Jakučio paraišką suteikti paramą už žemės ūkio naudmenų ir kitus plotus NMA 2013 m. birželio 5 d. priėmė sprendimą Nr. 2223. Jame buvo nurodyta, kad, atsižvelgiant į tai, jog 2012 m. B. Jakučiui skirta visa tiesioginių išmokų, įskaitant visas PNTI, suma yra daugiau nei 5 000 eurų (17 264 LTL), jam taikytinas PNTI mažinimas. Sprendime Nr. 2223 pažymima, kad jis priimtas remiantis Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 1 straipsnio 4 dalimi ir Vyriausybės nutarimu Nr. 55.

27. B. Jakutis ir Kretingalės kooperatinė ŽŪB pateikė skundus Vilniaus apygardos administraciniam teismui siekdami, kad būtų panaikinti atitinkamai 2013 m. birželio 5 d. NMA sprendimas Nr. 2223 ir 2013 m. gegužės 22 d. NMA sprendimas Nr. 165.

28. B. Jakučio ir Kretingalės kooperatinės ŽŪB teigimu, nebuvo teisinio pagrindo 2012 m. Lietuvoje taikyti nei tiesioginių išmokų moduliavimo, nei PNTI mažinimo. Jie tvirtina, kad remiantis 2003 m. Stojimo akto nuostatomis, kol nėra faktiškai įrodyta, kad ES-15 valstybėms ir Lietuvos ūkiams skirtų tiesioginių išmokų lygiai ir dydžiai susilygino, tol Lietuvos ūkiams skirtos tiesioginės išmokos negali būti moduliuojamos taikant Reglamento Nr. 73/2009 7 ir 10 straipsnius.

29. NMA nurodė, kad su B. Jakučio ir Kretingalės kooperatinės ŽŪB skundais nesutinka, ir pabrėžė, kad nėra kompetentinga vertinti nei Vyriausybės nutarimo, nei juo labiau Europos Komisijos sprendimo teisėtumo. Lietuvos žemės ūkio ministerija, trečiasis suinteresuotasis asmuo pagrindinėje byloje, savo ruožtu pažymėjo, kad Vyriausybės nutarimas Nr. 55 buvo priimtas siekiant įgyvendinti Reglamentą Nr. 73/2009 ir Įgyvendinimo sprendimą C(2012) 4391, nors, kaip ji pati mano, 2012 m. moduliavimas ir PNTI mažinimas neturėtų būti taikomi ES-10 valstybėms.

30. Kilus abejonių dėl kai kurių Reglamento Nr. 73/2009 nuostatų aiškinimo ir galiojimo Vilniaus apygardos administracinis teismas (Lietuva) 2014 m. vasario 10 d. nutartimi nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Dėl tiesioginių išmokų senosiose ir naujosiose ES valstybėse narėse lygio vertinimo pagal Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalį, taikant ją kartu su 7 ir 121 straipsniais:

a) Ar Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 dalies nuostatą, taikant ją kartu su 10 straipsnio 1 dalimi ir 121 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad 2012 m. senųjų ES valstybių narių tiesioginių išmokų, kurios didesnės nei 5 000 EUR, lygis yra 90 %?

b) Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar tai reiškia, kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygis naujosiose ir senosiose valstybėse narėse nėra susilyginęs, remiantis Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies ir 121 straipsnio nuostatų turiniu ir tikslais?

c) Ar Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies pabaigos nuostata („atsižvelgiant į taikomus sumažinimus pagal 7 straipsnio 1 dalį“) ir Komisijos darbinio dokumento DS/2011/14/REV2 nuostatos, kuriose lyginimo tikslais nustatoma skirtinga tiesioginių išmokų bazė: naujosiose valstybėse narėse yra vertinamas tiesioginių išmokų lygis nepritaikius moduliacijos (90 proc. pagal 121 straipsnį), o senosiose – moduliaciją pritaikius (100 proc. - 10 proc. pagal 7 straipsnio 1 dalies d punktą), – neprieštarauja [2003 m.] Stojimo aktui ir Sąjungos teisės principams, tarp jų teisėtų lūkesčių apsaugos, gero administravimo, sąžiningos konkurencijos ir nediskriminavimo principams, bei SESV 39 straipsnyje įtvirtintiems [BŽŪP] tikslams?

2. Dėl Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies ir 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos pabaigos nuostatų ir jų pagrindu priimtų Sąjungos teisės aktų prieštaravimo [2003 m.] Stojimo aktui ir Sąjungos teisės principams:

a) Ar Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies pabaigos („atsižvelgiant į taikomus sumažinimus pagal 7 straipsnio 1 dalį“) ir 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos pabaigos („atsižvelgiant, nuo 2012 m., į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu“) nuostatos ir jų pagrindu priimtų Komisijos darbinio dokumento DS/2011/14/REV2 ir [Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391] nuostatos neprieštarauja [2003 m.] Stojimo aktui, kuris nenumato tiesioginių išmokų moduliacijos ir papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų mažinimo naujosiose valstybėse narėse ir (arba) metų, kuriais preziumuojamas tiesioginių išmokų naujosiose ir senosiose ES valstybėse narėse susilyginimas?

b) Ar Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies ir 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos bei Komisijos darbinio dokumento DS/2011/14/REV2 ir [Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391] nuostatos tiek, kiek pagal jų turinį ir tikslus 2012 m. naujosiose

ES valstybėse narėse, gaunančiose gerokai mažesnę paramą nei senosiose ES valstybėse narėse, yra taikoma tiesioginių išmokų moduliacija ir papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų mažinimas, neprieštarauja Sąjungos teisės principams, tarp jų teisėtų lūkesčių apsaugos, sąžiningos konkurencijos ir nediskriminavimo principams, bei SESV 39 straipsnyje įtvirtintiems [BŽŪP] tikslams, o ypač tikslui didinti žemės ūkio našumą?

c) Ar klaidų ištaisymo procedūra atliktas Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos („atsižvelgiant, nuo 2012 m., į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu“) nuostatos pakeitimas (OL L 43, 2010, p. 7) (kuriuo padarytas ne techninio pobūdžio pataisymas, o iš esmės pakeistas nuostatos turinys – 2012 m. įtvirtinami kaip preziumuojantys tiesioginių išmokų susilyginimą naujosiose ir senosiose ES valstybėse narėse) nepažeidžia Sąjungos teisės principų, tarp jų teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, gero administravimo principų ir nediskriminavimo principų?

d) Ar [2003 m.] Stojimo akto II priedo 6 A dalies „Žemės ūkis“ 27 punkto b dalyje nurodyto 1 straipsnio c dalyje vartojamo žodžio „dydis“ reikšmė yra tokia pati kaip Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje vartojamo žodžio „lygis“ reikšmė?

3. Ar [Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391] ir Komisijos darbinis dokumentas DS/2011/14/REV2, kurie nebuvo skelbti [*Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*] ir yra nemotyvuoti (buvo priimti remiantis tik prezumpcija, kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygis naujosiose ir senosiose ES valstybėse narėse susilygino), neprieštarauja [2003 m.] Stojimo aktui ir nepažeidžia Sąjungos teisės principų, tarp jų teisinio tikrumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir gero administravimo principų? Jei taip, ar [minėto] Komisijos įgyvendinimo sprendimo 1 straipsnio 4 dalis neturi būti panaikinta kaip prieštaraujanti Reglamentui Nr. 73/2009 ir [2003 m.] Stojimo aktui?“

31. Rašytines pastabas pateikė B. Jakutis ir Kretingalės kooperatinė ŽŪB, Lietuvos Respublika, Lenkijos Respublika, Europos Sąjungos Taryba ir Europos Komisija; jiems visiems, išskyrus Lenkijos Respubliką, atstovauta 2015 m. vasario 25 d. įvykusiame posėdyje.

IV – **Vertinimas**

A – *Pirminės pastabos*

1. Dėl prejudicinių klausimų priimtinumo, kiek jie susiję su bendraisiais Sąjungos teisės principais ir darbiniu dokumentu DS2011/14/REV2

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl tam tikrų Reglamento Nr. 73/2009 nuostatų atitikties teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio saugumo, gero administravimo, sąžiningos konkurencijos ir nediskriminavimo principams, tačiau išsamiau nepaaiškina, kaip šiomis nuostatomis galėtų būti pažeidžiami kai kurie šių principų.

33. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnį prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti išdėstytos priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir nurodytas jo nustatytas ryšys tarp šių nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų.

34. Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 267 straipsnyje nustatyta procedūra – tai Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, leidžianti Teisingumo Teismui pateikti minėtiems teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną sprendimui jų nagrinėjamoje byloje priimti. Todėl kai klausimai pateikti dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, Teisingumo Teismas iš esmės privalo priimti sprendimą [15].

35. Tačiau Teisingumo Teismas yra pabrėžęs, kad svarbu, jog nacionalinis teismas nurodytų konkrečias priežastis, privertusias suabejoti dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo ir nuspręsti, kad reikia pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui [16]. Taigi Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nacionalinis teismas privalo pateikti minimalius paaiškinimus, dėl kokių priežasčių jis pasirinko Bendrijos nuostatas, dėl kurių išaiškinimo arba galiojimo kreipiasi, ir kokį ryšį jis nustatė tarp šių nuostatų ir byloje taikytinų nacionalinės teisės aktų [17].

36. Mano manymu, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta pakankamai informacijos, kad būtų įvykdyti šie reikalavimai, kiek tai susiję su teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, gero administravimo ir sąžiningos konkurencijos principais. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikia jokio paaiškinimo dėl tariamo teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos ir sąžiningos konkurencijos principų pažeidimo.

37. Dėl gero administravimo principo, apie kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas užsimena darydamas nuorodą į Įgyvendinimo sprendimą C(2012) 4391, primintina, kad iš Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio matyti, jog gero administravimo principas susijęs su bylų nagrinėjimu Sąjungos institucijose, įstaigose ir organuose ir su tam taikomais kokybės reikalavimais.

38. Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391 susijęs su procedūra, kurioje dalyvauja Komisija ir Lietuvos Respublika. Lietuvos ūkininkai nedalyvauja šioje procedūroje – priešingu atveju juos gintų gero administravimo principas – ir šis įgyvendinimo sprendimas nėra jiems skirtas. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikia paaiškinimų dėl gero administravimo principo pažeidimo, kurį tariamai padarė Komisija Lietuvos Respublikos atžvilgiu ir kuris galėtų turėti teisinių pasekmių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje. Be to, nacionalinio teismo šiuo klausimu pateikti argumentai susiję veikiau su Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 motyvavimu, kuris bus išnagrinėtas šios išvados 146 ir paskesniuose punktuose.

39. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat visai nepaaiškina, koks ryšys tarp kiekvieno šių principų ir faktinės padėties arba taikytinų nacionalinės teisės aktų. Nesant tokios informacijos neįmanoma apibrėžti konkrečios aiškinimo problemos, kuri galėtų iškilti dėl kiekvieno iš Sąjungos teisės principų, kuriuos prašo išaiškinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas [18].

40. Todėl siūlau Teisingumo Teismui konstatuoti, kad iš jam pateiktų klausimų pirmojo klausimo c dalis ir antrojo klausimo b dalis yra nepriimtinos tiek, kiek jos susijusios su teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, gero administravimo ir sąžiningos konkurencijos principais. Nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principas bus išsamiau išnagrinėtas šios išvados 108 ir paskesniuose punktuose.

15 — Sprendimas *Meilicke* (C-83/91, EU:C:1992:332, 22 ir 24 punktai) ir Nutartis *Dhumeaux ir Cie ir kt.* (C-116/05, EU:C:2005:738, 18 ir 19 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

16 — Nutartys *Laguillaumie* (C-116/00, EU:C:2000:350, 16 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *Dhumeaux ir Cie ir kt.* (C-116/05, EU:C:2005:738, 21 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. mano išvadą, pateiktą byloje *Gullotta ir Farmacia di Gullotta Davide & C.* (C-497/12, EU:C:2015:168, 88–94 punktai).

17 — Nutartys *Laguillaumie* (C-116/00, EU:C:2000:350, 16 punktas ir jame nurodyta teismo praktika), *Hanssens ir kt.* (C-75/04, EU:C:2005:53, 9 punktas) ir *Dhumeaux ir Cie ir kt.* (C-116/05, EU:C:2005:738, 21 punktas).

18 — Šiuo klausimu žr. Nutartį *Laguillaumie* (C-116/00, EU:C:2000:350, 18 ir 19 punktai).

41. Dėl darbinio dokumento DS2011/14/REV2 primintina, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką aktais, dėl kurių galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, reikia pripažinti priemones, sukeliančias privalomų teisinių pasekmių, kurios turi įtakos ieškovo interesams smarkiai pakeisdamos jo teisinę padėtį[19]. Be to, priemonės, kuriomis galutinai nustatoma Komisijos pozicija pasibaigus administracinei procedūrai ir kuriomis siekiama sukelti privalomų teisinių pasekmių, turinčių įtakos ieškovo interesams, iš esmės pripažintinos aktais, kuriuos galima skųsti, išskyrus tarpines priemones, kuriomis siekiama parengti galutinį sprendimą ir kuriomis tokių pasekmių nesukeliama[20].

42. Komisijos teigimu, darbinis dokumentas DS2011/14/REV2 buvo pateiktas valstybėms narėms per Tiesioginių išmokų vadybos komiteto posėdžius, vykusius liepos ir spalio mėn.[21] Tai Komisijos pasiūlymas, faktiškai susijęs su Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio taikymu ir PNTI skyrimo 2012 m. sąlygomis.

43. Galutinis sprendimas, sukeliantis teisinių pasekmių, susijusių su PNTI skyrimu, – tai Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391, kuriuo Komisija leido Lietuvoje 2012 m. skirti PNTI. Mano manymu, darbinis dokumentas DS2011/14/REV2 yra parengiamoji priemonė, kuri nesukelia teisinių pasekmių. Taigi dėl jo negalima pareikšti ieškinio dėl panaikinimo.

44. Todėl jo galiojimas negali būti ginčijamas ir pateikiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nes Teisingumo Teismo išvada dėl jo neteisėtumo neturėtų teisinių pasekmių[22].

45. Todėl siūlau Teisingumo Teismui konstatuoti, kad pirmojo klausimo c dalis, antrojo klausimo a ir b dalys ir trečiasis klausimas yra nepriimtini tiek, kiek jie susiję su darbiniu dokumentu DS2011/14/REV2.

2. Dėl kitų įvadinių aspektų

46. Pirmiausia pažymėtina, kad pagal Sprendimą *LAISA ir CPC España / Taryba*[23] stojimo akto nuostata, susijusi su nuostatų, kuriomis panaikinami ar iš dalies keičiami institucijų priimti aktai, kaip antai 2003 m. Stojimo akto 9 straipsnis, teisiniu pobūdžiu, nelemia nuostatų, į kurias joje daroma nuoroda, teisėtumo kontrolės taikymo. Priešingai, tokia nuostata įtvirtinamos išimtys, nustatytos 2003 m. Stojimo akto 7 straipsnyje, susijusios su stojimo akto nuostatų dalinio pakeitimo ir panaikinimo procedūra[24].

47. Taigi antrinės teisės nuostatų, ne laikinai iš dalies pakeistų 2003 m. Stojimo aktu, teisėtumas negali būti ginčijamas.

19 — Sprendimai *Sucrimex ir Westzucker / Komisija* (133/79, EU:C:1980:104, 15 punktas), *IBM / Komisija* (60/81, EU:C:1981:264, 9 punktas) ir *Schönberger / Parlamentas* (C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 13 punktas). Taip pat žr. generalinio advokato P. Cruz Villalón išvadą byloje *Gauweiler ir kt.* (C-62/14, EU:C:2015:7, 74 punktas).

20 — Sprendimai *Athinaïki Techniki / Komisija* (C-521/06 P, EU:C:2008:422, 42 punktas) ir *NDSHT / Komisija* (C-322/09 P, EU:C:2010:701, 48 punktas).

21 — Šių posėdžių protokolus anglų kalba galima rasti internete adresu http://ec.europa.eu/agriculture/committees/direct-payments-pre-2013-reform_en.htm.

22 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Friesland Coberco Dairy Foods* (C-11/05, EU:C:2006:312, 40 ir 41 punktus) ir generalinio advokato P. Cruz Villalón išvadą, pateiktą byloje *Gauweiler ir kt.* (C-62/14, EU:C:2015:7, 72 punktas). Minėtame sprendime nurodyta, kad pagal Sąjungos teisę įsteigto komiteto išvadų, kurių nacionalinės valdžios institucijos neprivalo laikytis, galiojimas negali būti nagrinėjamas taikant SESV 267 straipsnyje numatytą procedūrą.

23 — 31/86 ir 35/86, EU:C:1988:211.

24 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *LAISA ir CPC España / Taryba* (31/86 ir 35/86, EU:C:1988:211, 14 punktas).

48. Priešingai, nors šioje byloje aptariamų Reglamento Nr. 73/2009 nuostatų turinys tikrai iš dalies sutampa su Reglamento Nr. 1259/1999 nuostatomis, pakeistomis 2003 m. Stojimo aktu, nuostatos, kurių galiojimu abejoja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, būtent 10 straipsnio 1 dalies pabaiga („atsižvelgiant į taikomus sumažinimus pagal 7 straipsnio 1 dalį“) ir 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos pabaiga („atsižvelgiant, nuo 2012 m., į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu“), yra vėliau įtrauktos nuostatos. Todėl joms taikytina teisėtumo kontrolė.

49. Galiausiai taip pat pažymėtina, kad moduliavimo sistema baigta taikyti 2012 m., tačiau siekiant, kad 2013 kalendoriniais metais tiesioginių išmokų lygis išliktų analogiškas 2012 m. lygiui, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 671/2012 [25] 2013 kalendoriniams metams buvo nustatyta patikslinimo sistema, kurios poveikis lygiavertis moduliavimo ir grynųjų viršutinių ribų poveikiui. Šiame reglamente nėra su šiuo patikslinimu susijusių specialių nuostatų, kurios būtų taikomos ES-10 valstybėms. Tačiau patikslinimo sistema netaikoma Bulgarijos ir Rumunijos ūkininkams, nes pagal laipsnišką tiesioginių išmokų įvedimo sistemą, numatytą 2005 m. Stojimo akte [26], Bulgarijos ir Rumunijos ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų lygis ir toliau nesiekia kitoms valstybėms narėms 2013 m. taikomo tiesioginių išmokų lygio po to, kai atliktas išmokų ūkininkams pereinamuoju laikotarpiu patikslinimas [27].

50. Toliau šioje išvadoje pirmiausia kartu išnagrinėsiu pirmojo prejudicinio klausimo dvi pirmas dalis dėl Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 dalies, 10 straipsnio 1 dalies ir 121 straipsnio išaiškinimo. Pirmojo klausimo c dalis, antrojo klausimo a ir b dalys ir trečiasis klausimas pateikti dėl tam tikrų Reglamento Nr. 73/2009 ir Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 nuostatų galiojimo atsižvelgiant pirmiausia į 2003 m. Stojimo aktą, SESV 39 straipsnį ir kai kuriuos bendruosius Sąjungos teisės principus. Dėl šios išvados 88 punkte nurodytų priežasčių pirmojo klausimo c dalis ir antrojo klausimo a ir b dalys nagrinėtinos kartu. Antrojo klausimo c dalis susijusi su Reglamento Nr. 73/2009 (redakcija, atsižvelgiant į 2010 m. vasario 18 d. paskelbtą klaidų ištaisymą) 132 straipsnio 2 dalies galiojimu, o šio klausimo d dalis – su dviejų lietuviškų sąvokų, vartojamų atitinkamai 2003 m. Stojimo akte ir Reglamente Nr. 73/2009, reikšme. Šie klausimai ir trečiasis klausimas nagrinėtini atskirai tokia tvarka, kokia juos pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

B – *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo a ir b dalių*

51. Pateikdamas pirmojo klausimo a ir b dalis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar tiesioginių išmokų lygis ES-15 valstybėse 2012 m. buvo 90 % ir ar tai reiškia, kad tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse 2012 m. pasiekė tokį šių išmokų lygį kaip ES-15 valstybėse, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalį. Jei tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse pasiekė tokį tiesioginių išmokų lygį kaip ES-15 valstybėse, tai reiškia, kad 2012 m. ES-10 valstybėse taikytinas moduliavimas, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnį, siejamą su 10 straipsniu.

25 — 2012 m. liepos 11 d. Reglamentas, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 nuostatos, susijusios su tiesioginių išmokų taikymu ūkininkams 2013 m. (OL L 204, p. 11).

26 — 2005 m. birželio 21 d. Aktas dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 157, p. 203).

27 — Reglamento Nr. 671/2012 2 ir 7 konstatuojamosios dalys.

1. Dėl šalių argumentų

52. B. Jakutis, Kretingalės kooperatinė ŽŪB ir Lietuvos vyriausybė yra tos nuomonės, kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygis ES-15 valstybėse buvo ne 90 %, o ES-10 valstybėse buvo 90 %. Tai reiškia, kad tiesioginių išmokų ES-10 valstybėse lygis 2012 m. nebuvo pasiekęs tokių išmokų ES-15 valstybėse lygio. Minėtų šalių manymu, ES-15 valstybėse tik didesnių nei 5 000 eurų tiesioginių išmokų lygis buvo 90 %, nes moduliavimas taikomas tik tuo atveju, jei ūkininkui faktiškai mokama suma viršija 5 000 eurų. Taigi ES-15 valstybėse bendrasis išmokų lygis buvo didesnis nei 90 %.

53. Lenkijos vyriausybė ir Komisija mano priešingai – kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygis ES-15 valstybėse buvo 90 % ir kad 2012 m. šių išmokų lygis ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse buvo vienodas.

2. Dėl „tiesioginių išmokų lygio“ sąvokos

54. Siekiant atsakyti į pirmojo prejudicinio klausimo a ir b dalis būtina apibrėžti Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalyje vartojamos „tiesioginių išmokų lygio“ sąvokos reikšmę. Ši sąvoka yra labai svarbi ES-10 valstybėse taikant moduliavimo sistemą, tačiau nėra apibrėžta moduliavimą reglamentuojančiuose Sąjungos teisės aktuose.

55. Komisijos teigimu, Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnis ir reikšmingos 2003 m. Stojimo akto nuostatos pagrįstos „bendrųjų“, o ne nominaliųjų paramos lygių palyginimu. Komisija pažymėjo, kad tokio paties požiūrio dėl bendrųjų paramos lygių palyginimo laikytasi priimant Sprendimą 2009/444 [28]. Konkrečiau kalbant, šio sprendimo 3 straipsnyje ir III priede nustatyti rezultatai, susiję su moduliavimo taikymu 2012 m. naujosiose valstybėse narėse. Be to, Komisija teigia, kad minėto sprendimo teisėtumą patvirtino Bendrasis Teismas Sprendime *Lenkija / Komisija* [29], kuriame bendrųjų paramos lygių palyginimas netiesiogiai pripažįstamas pagrįstu.

56. Pirmiausia pažymėtina, kad byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Lenkija / Komisija*, nagrinėtas taikant moduliavimą sutaupytų lėšų paskirstymas valstybėms narėms. Toje byloje Lenkijos Respublika veikiau siekė įrodyti, kad 2012 m. moduliavimas jai *buvo taikytinas*, kad galėtų pasinaudoti jį taikant sutaupytomis lėšomis. Taigi moduliavimo taikymo 2012 m. ES-10 valstybėse narėse sąlygų aiškinimas toje byloje visai nebuvo ginčijamas. Mano nuomone, šis sprendimas negali būti vertinamas taip, kad Bendrasis Teismas patvirtino šį aiškinimą, bent jau taip, kad tai turėtų reikšmės šioje byloje.

57. Sąvoka „tiesioginių išmokų lygis“, vartojama Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnyje, pirmą kartą buvo pavartota Reglamente Nr. 583/2004, iš dalies pakeitusiame pirmiausia Reglamentą Nr. 1782/2003. Reglamentu Nr. 583/2004 į Reglamentą Nr. 1782/2003 įtrauktas 12a straipsnis, reglamentuojantis moduliavimą ES-10 valstybėse narėse.

58. Sąvoka „taikomos išmokos“ [versijoje prancūzų k. – „niveau applicable de ces paiements“ (taikytinas šių išmokų lygis)], vartojama Reglamento Nr. 73/2009 121 straipsnyje, ir sąvoka „tiesioginės paramos lygis“, vartojama Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, jau buvo 2003 m. Stojimo akte, t. y. šio akto II priedo 6 skyriaus 27 punkto b papunktyje, kuriame, be kita ko, numatyti Reglamento Nr. 1259/1999 1a ir 1c straipsniai [30].

28 — Žr. šios išvados 7 išnašą.

29 — T-333/09, EU:T:2012:449.

30 — Dėl šių reglamentų versijose lietuvių k. vartojamų skirtingų terminų žr. šios išvados 134–142 punktus.

59. Reglamento Nr. 1259/1999 1a straipsnyje nustatytas laipsniškas paramos sistemų įvedimas ES-10 valstybėse, išreikštas procentine dalimi „nuo tokių išmokų dydžio [versijoje prancūzų k. – nuo taikytino šių išmokų lygio] tokios sudėties Bendrijoje, kokia ji yra 2004 m. balandžio 30 d.“ Minėto reglamento 1c straipsnis skirtas PNTI, kurių visa suma – kartu su tiesioginėmis išmokomis – „negali viršyti tiesioginės paramos dydžio [versijoje prancūzų k. – lygio], kurį ūkininkas turėtų teisę gauti pagal atitinkamą [Sąjungos] schemą, tuo metu taikomą valstybėse, esančiose Bendrijos narėmis 2004 m. balandžio 30 d.“ [31] Tačiau sąvoka „lygis“ [versijoje lietuvių k. taip pat vartojama „dydis“], vartojama šiose nuostatose, taip pat nėra apibrėžta tiesiogines išmokas ir PNTI reglamentuojančiuose Sąjungos teisės aktuose.

60. Reikia nustatyti, ar aptariamų ištraukų iš šių nuostatų – „valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares, taikomas [tiesioginių išmokų] lygis“, „tokių išmokų dydis [versijoje prancūzų k. – taikytinas tokių išmokų lygis] tokios sudėties Bendrijoje, kokia ji yra 2004 m. balandžio 30 d.“ ir „tiesioginės paramos dydis [versijoje prancūzų k. – lygis], kurį ūkininkas turėtų teisę gauti pagal atitinkamą [Sąjungos] schemą, tuo metu taikomą valstybėse, esančiose Bendrijos narėmis 2004 m. balandžio 30 d.“ – prasmė tokia pati. Dvi pirmosios, atrodo, yra susijusios su bendruoju tiesioginių išmokų lygiu, o trečioji – su individualiuoju tiesioginių išmokų lygiu, taikomu kiekvienam ūkininkui.

61. Kadangi moduliavimo taikymo ir tiesioginių išmokų mažinimo ES-10 valstybėse tikslai yra tokie patys – užtikrinti, kad ES-10 valstybių ūkininkų gaunamų tiesioginių išmokų ir PNTI lygis neviršytų tiesioginių išmokų, kurias gauna ES-15 valstybių ūkininkai, lygio, – manau, kad „tiesioginės paramos lygio“ sąvoka, vartojama Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, gali būti remiamasi siekiant išaiškinti „tiesioginių išmokų lygio“ sąvoką, vartojamą šio reglamento 10 straipsnio 1 dalyje [32].

62. Komisijos teigimu, „phasing-in“ mechanizmas pagrįstas „bendrųjų paramos lygių“ palyginimu. Toks teiginys paremtas prielaida, kad faktiškai jau yra bendrasis tiesioginių išmokų lygis, taikytinas ES-15 valstybėse. Taigi reikia išnagrinėti ES-15 valstybėse taikytiną tiesioginių išmokų lygį.

63. Pavyzdžiui, iš Komisijos ataskaitos dėl tiesioginės paramos ūkininkams paskirstymo valstybėse narėse 2005 finansiniais metais [33] po ES-10 valstybių įstojimo matyti, kad ūkininkams skirtos paramos bendros sumos labai skiriasi, netgi ES-15 valstybėse.

64. Todėl aišku, kad paramos „lygis“ negali atitikti paramos bendro *sumos dydžio* arba paramos *nominaliosios vertės*. Iš tikrųjų, jei lygis atitiktų sumos dydį, ES-15 valstybėse negalėtų būti bendro lygio. Šiuo atžvilgiu, mano manymu, neginčijama, kad, kaip pabrėžė Komisija, tiesioginių išmokų lygių palyginimas ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse reiškia, kad lygiai, į kuriuos atsižvelgiama, šioms valstybių narių grupėms yra „bendri“, išskyrus kiekvienos valstybės narės individualių išmokų sumų dydžius.

31 — Šio straipsnio formuluotė Reglamente Nr. 73/2009 truputį pakeista, palyginti su formuluote 2003 m. Stojimo akte. Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinė pastraipa išdėstyta taip: „neturi viršyti tiesioginės paramos, kurią ūkininkas turėtų teisę gauti pagal *atitinkamą tiesioginę išmoką*, lygio, tuo metu *taikomo* valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares“.

32 — Reikia pažymėti, kad kai kuriose Reglamento Nr. 73/2009 kalbinėse versijose 10 straipsnio 1 dalyje ir 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje šiuo atžvilgiu vartojamos skirtingos formuluotės (be kita ko, versijose estų ir suomių kalbomis), o daugelyje kitų versijų vartojamos tokios pačios formuluotės. Primenu, kad, esant Sąjungos teisės akto įvairių kalbinių versijų neatitikimų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, struktūrą ir tikslą (Sprendimas *Ivansson ir kt.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, 40 punktas). Taigi šie atskiri kalbiniai skirtumai negali turėti įtakos šiam teiginiui, susijusiam su Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies išaiškinimu.

33 — Ataskaitas anglų kalba galima rasti internete šiais adresais:
http://ec.europa.eu/agriculture/cap-funding/beneficiaries/direct-aid/pdf/annex1-2005_en.pdf ir
http://ec.europa.eu/agriculture/cap-funding/beneficiaries/direct-aid/pdf/annex2-2005_en.pdf.

65. Jei sąvoka „tiesioginių išmokų lygis“ nereiškia tiesioginių išmokų sumos dydžio, mano manymu, galima daryti išvadą, kad ši sąvoka sietina su *skirtinų tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodais* [34].

66. Laikantis tokio aiškinimo galima teigti, kad tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse atitinka šių išmokų lygį ES-15 valstybėse, bent jau jei tiesioginių išmokų skyrimo metodai ES-10 valstybėse ir ES-15 valstybėse yra tokie patys.

67. Nuoroda į „tiesioginės paramos dydį [versijoje prancūzų k. – lygį], kurį ūkininkas turėtų teisę gauti pagal *atitinkamą [Sąjungos] schemą*, *tuo metu taikomą* valstybėse, esančiose Bendrijos narėmis 2004 m. balandžio 30 d.“ [35], daroma 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punkto b papunktyje, kuriame numatytas Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnis, patvirtina šį aiškinimą, apimantį tiesioginių išmokų sistemų arba tiesioginių išmokų skyrimo metodų palyginimą. Taigi reikia išnagrinėti tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodus.

3. Dėl tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodų ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse

68. Kad būtų galima palyginti tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodus, pirmiausia reikia išnagrinėti ES-15 valstybių situaciją ir šių metodų raidą.

69. Įvairios tiesioginių išmokų sistemos, taikytos ES-15 valstybėse iki 2003 m. BŽŪP reformos [36], yra išvardytos Reglamento Nr. 1259/1999 priede. Reglamente Nr. 1782/2003 nustatyta bendrosios išmokos schema (toliau – BIS), t. y. nuo gamybos apimties atsieta kiekvieno ūkio pajamų rėmimo sistema, pagal kurią, nekeičiant faktinių ūkininkams sumokėtų sumų, kelios egzistuojančios tiesioginės išmokos buvo sujungtos į bendrąją išmoką, nustatomą remiantis ankstesnėmis teisėmis į išmokas referenciniu laikotarpiu, patikslinamomis atsižvelgiant į visapusišką pagal „Darbotvarkę 2000“ numatytų priemonių įgyvendinimą ir Reglamentu Nr. 1782/2003 pakeistus pagalbos dydžius [37].

70. Pagal BIS valstybėms narėms buvo numatytos kelios šios schemos pasirinkimo galimybės ir galimos visiško atsiejimo išimtys. Įvedant BIS valstybės narės galėjo pasirinkti iš trijų pagrindinių dydžio, susijusio su teisėmis į išmokas, apskaičiavimo modelių, t. y. „istorinio modelio“, kuris pagrįstas atskiro ūkininko referenciniu laikotarpiu gaunamomis išmokomis ir pagal kurį suteikiama teisė į skirtingus paramos dydžius už hektarą, „regioninio modelio“, pagal kurį atsižvelgiama į visas tam tikrame regione gautas išmokas, dalijamas iš reikalavimus atitinkančios žemės hektarų skaičiaus, ir suteikiama teisė į vienkartinę išmoką, ir „mišraus modelio“, pagal kurį derinami minėti du modeliai ir kuris gali būti „statiškas“ arba „dinamiškas“ [38]. Vėliau Reglamentu Nr. 73/2009 buvo pratęstas tiesioginės paramos atsiejimas ir supaprastintas BIS veikimas.

34 — Įvairius metodus, leidžiančius nustatyti ir įvertinti paramos žemės ūkiui lygį, yra parengusios Pasaulio prekybos organizacija (PPO) ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO). Šie metodai, pirmiausia PPO bendrojo paramos dydžio nustatymo metodas (angl. *Aggregate Measurement of Support*, AMS) ir EBPO paramos gamintojams įvertinimo metodas (angl. *Producer Support Estimate*, PSE), gali būti naudojami paramos lygiams įvairiose šalyse nustatyti ir palyginti. Tačiau šios įvairios sistemos sukurtos siekiant įvairių tikslų ir pagal jas gaunami labai skirtingi rezultatai (šiuo klausimu žr. A. Effland tyrimą „Classifying and Measuring Agricultural Support: Identifying Differences Between the WTO and OECD Systems”, EIB-74, US Department of Agriculture, Economic Research Service, 2011 m. kovo mėn., kurį galima rasti internete adresu http://www.ers.usda.gov/media/129064/eib74.pdf). Pačios šios sistemos negali būti taikomos siekiant išaiškinti Reglamente Nr. 73/2009 vartojamą „lygio“ sąvoką.

35 — Išskirta mano.

36 — Primintina, kad BŽŪP reforma buvo vykdoma tuo pačiu metu, kai su ES-10 valstybėmis vyko stojimo į ES derybos.

37 — Reglamento Nr. 1782/2003 24 ir 25 konstatuojamosios dalys.

38 — Žr. Komisijos dokumentą dėl BIS, kuris prancūzų kalba pateikiamas internete adresu http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/pdf/factsheet-single-payment-scheme_fr.pdf. Dėl įvairių schemų, taikomų 28 valstybėse narėse, žr. lenteles, kurias galima rasti internete adresu http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/images/map-direct-payments_en.gif.

71. Kadangi ES-15 valstybės, kurios visos turi taikyti BIS, pasirinko skirtingus modelius tiesioginėms išmokoms apskaičiuoti, akivaizdu, kad šių valstybių narių taikomi tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodai taip pat skiriasi, net jeigu jie susiję su vienintele tiesioginių išmokų sistema [39]. Tačiau Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnis pagrįstas tiesioginių išmokų ES-15 valstybėse „bendrojo“ lygio prielaida, taigi toks lygis būtinai turi egzistuoti, net jei esama tokių apskaičiavimo metodų skirtumų.

72. Dėl ES-10 valstybėse taikomos sistemos pažymėtina, kad iš 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punkto b papunkčio, kuriame numatytas 1b straipsnis, įterptas į Reglamentą Nr. 1259/1999, matyti, kad ES-10 valstybės galėjo pasirinkti naują pereinamojo laikotarpio sistemą, būtent VIPS, taikytiną tik naujosiose valstybėse narėse.

73. VIPS taikymo laikotarpis, siūlomas 2003 m. Stojimo akte, tęsėsi iki 2006 m. pabaigos ir jį naujosios valstybės narės prašymu buvo galima pratęsti du kartus vienų metų laikotarpiui. Kadangi pagal 2003 m. Stojimo aktą su tiesiogine parama susijęs „phasing-in“ mechanizmas ES-10 valstybėse buvo taikomas iki 2013 m., remiantis šiuo aktu pagrindinė tiesioginių išmokų sistema [40] ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse turėjo būti tokia pati dar iki „phasing-in“ mechanizmo taikymo pabaigos. Tačiau iš Reglamento Nr. 1782/2003, iš dalies pakeisto 2003 m. Stojimo aktu, pritaikytu Sprendimu 2004/281, 143b straipsnio 9 dalies matyti, kad VIPS taikymo laikotarpis iš pradžių buvo pratęstas iki 2010 m. pabaigos, o iš Reglamento Nr. 73/2009 122 straipsnio 3 dalies – kad jis pratęstas iki 2013 m. gruodžio 31 d. [41]

74. Iš ES-10 valstybių tik Maltos Respublika ir Slovėnijos Respublika nusprendė taikyti BIS – sistemą, taikomą ir ES-15 valstybėse. Kitos ES-10 valstybės ir toliau taiko VIPS – sistemą, kuri ES-15 valstybėms neskirta.

75. Taigi laikantis aiškinimo, kad šie tiesioginių išmokų „lygiai“ atspindi skirtinų tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodus, palyginti tiesioginių išmokų lygius sunkiau, nes šie skyrimo metodai yra skirtingi, kadangi, pirmiausia, taikomos ne tokios pačios paramos sistemos, o taip 2012 m. ir buvo daugumoje ES-15 valstybių ir ES-10 valstybių.

76. Tačiau, kaip minėta šios išvados 71 punkte, kadangi esant skirtingiems BIS modeliams turi egzistuoti bendrasis ES-15 valstybėse taikomų tiesioginių išmokų lygis, taip pat galima daryti išvadą, kad siekiant palyginti tiesioginių išmokų lygius BIS ir VIPS yra analogiškos.

39 — Pagal šią sistemą valstybėms narėms paliekama didelė pasirinkimo laisvė. Taigi, kaip pažymima doktrinoje, „turint galvoje reglamentą [Nr. 1782/2003] ir visas taikymo sąlygas, susidaro apie 500 straipsnių ir 50 priedų, reglamentuojančių dvi „atsietas sistemas“ (vienkartinė išmoka ir supaprastinta sistema naujosioms valstybėms narėms), septyniolika susietų sistemų (šešios iš jų – laikinosios), du atsiejimo modelius (istorinis ir regioninis), šešis regionavimo būdus (istoriniu, fiksuotu, hibridiniu, statiniu arba dinaminiu pagrindu ir atskirą galimybę naujosioms valstybėms narėms), galimybę atidėti atsiejimą priemokų už pieną atveju, galimybę diferencijuoti daugiamečių ganyklų arba žolinių kultūrų plotus; 10 naujo dalinio susiejimo su tam tikra gamyba galimybių; galimybę netaikyti atsiejimo pereinamuoju trejų metų laikotarpiu; galimybę neatsieti tam tikrų pagalbos sistemų ir, galiausiai, bent šešias skirtingas rūšis teisių į išmokas pagal vienkartinės išmokos sistemą“ (D. Bianchi „La politique agricole commune (PAC). Toute la PAC, rien d’autre que la PAC“, Briuselis, Bruylant, 2006, p. 294).

40 — T. y. schema, taikoma iki sumažinimo, pirmiausia pagal „phasing-in“ ir moduliavimą.

41 — Net po šios datos valstybės narės, kurios taiko VIPS, pagal 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (OL L 347, p. 608), 36 straipsnį gali nuspręsti ir toliau taikyti šią sistemą iki 2020 m. gruodžio 31 d. Pagal 2014 m. lapkričio 13 d. Komisijos informacinį pranešimą dėl valstybių narių sprendimų dėl tiesioginės paramos naujos sistemos įgyvendinimo (dokumentas „Decisions taken by Member States for the implementation of the new direct support system“; skelbiamas anglų kalba adresu http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/direct-payments/docs/implementation-decisions-ms_en.pdf) dešimt valstybių narių, taikančių VIPS, tarp jų Bulgarijos Respublika ir Rumunija, nusprendė ir toliau taikyti šią sistemą iki 2020 m.

77. Tokį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 73/2009 bendroji sistema. Pagal šį reglamentą ES-10 valstybės turėjo galimybę iki 2013 m. pabaigos ir toliau taikyti VIPS. Tačiau pagal minėto reglamento 121 straipsnį šios valstybės nuo 2013 m. turėjo pasiekti 100 % šių išmokų lygio, taikytino kitose valstybėse narėse nei naujosios valstybės narės. Tai reiškia, kad siekiant palyginti tiesioginių išmokų lygius abi sistemos yra analogiškos, taigi vien dėl to, kad dauguma ES-10 valstybių pasirinko kitokią tiesioginių išmokų sistemą nei taikoma ES-15 valstybėse, neatmestina bendrųjų lygių palyginimo galimybė.

78. Toliau reikia nustatyti, ar tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse 2012 m. buvo bent jau toks pats kaip ES-15 valstybėse taikytinas tiesioginių išmokų lygis, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalį.

4. Dėl tiesioginių išmokų lygių 2012 m. palyginimo

79. Pagrindinis klausimas, kylantis siekiant palyginti tiesioginių išmokų lygius, – tai klausimas, ar, norint nustatyti tiesioginių išmokų lygį ES-15 valstybėse 2012 m., reikia atsižvelgti į tai, kad šiose valstybėse narėse moduliavimas taikomas tik 5 000 eurų viršijančioms tiesioginėms išmokoms.

80. Komisija pabrėžia, kad 5 000 eurų ribos taikymo poveikis yra nominalus, nes praktinės šios ribos taikymo pasekmės įvairiose ES-15 valstybėse skiriasi. Be to, Komisijos teigimu, ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse taikytinų tiesioginių išmokų lygiai lyginami *ex ante*. Todėl siekiant nustatyti, ar 2012 m. moduliavimas taikytinas ES-10 valstybėse, praktiškai neįmanoma atsižvelgti į mažesnių nei 5 000 eurų tiesioginių išmokų poveikį ES-15 valstybėse.

81. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad, kaip minėta, tiesioginių išmokų lygis susijęs su tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodu. Moduliavimo sistemoje taikomas toks metodas, kad tik 5 000 eurų viršijančios tiesioginės išmokos mažinamos taikant moduliavimą. Akivaizdu, kad visose ES-15 valstybėse kai kurie ūkininkai gauna tiesiogines išmokas, mažesnes nei 5 000 eurų, taigi tokias, kurioms moduliavimas netaikomas. Todėl, jei siekiant nustatyti tiesioginių išmokų lygį reikėtų atsižvelgti į 5 000 eurų ribą, visas tiesioginių išmokų lygis iš tikrųjų būtų didesnis nei 90 %, nes ES-15 valstybių ūkininkams, gaunantiems mažesnes nei 5 000 eurų išmokas, taikomas paramos lygis visada yra 100 %.

82. Tačiau toks aiškinimas prieštarautų bendrajai Reglamento Nr. 73/2009 sistemai. Iš tikrųjų į šį reglamentą buvo įtraukta nuoroda „atsižvelgiant į taikomus sumažinimus pagal 7 straipsnio 1 dalį“, esanti jo 10 straipsnio 1 dalyje, ir nuoroda „atsižvelgiant, nuo 2012 m., į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu“, esanti jo 132 straipsnio 2 dalyje, nors moduliavimo sistema turėjo būti taikoma iki 2012 m. pabaigos, o tiesioginių išmokų lygis 2013 m. ES-10 valstybėse turėjo siekti 100 % tiesioginių išmokų lygio, taikytino ES-15 valstybėse.

83. Taigi esu tos nuomonės, kad, kaip teigė Komisija, Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnis ir 132 straipsnio 2 dalies antra pastraipa aiškiai leidžia manyti, jog 2012 m. yra pirmieji – ir, kadangi moduliavimo sistema baigta taikyti 2012 m., vieninteliai – kalendoriniai metai, kuriais ES-10 valstybėse taikomas privalomas moduliavimas [42].

42 — Tačiau 2013 metams nustatyta patikslinimo sistema taikoma ES-10 valstybėms nenumačius specialių nuostatų (žr. šios išvados 49 punktą).

84. Jei 5 000 eurų ribos poveikis būtų svarbus siekiant nustatyti tiesioginių išmokų lygį ir lemtų tai, kad 2012 m. šių išmokų lygis ES-15 valstybėse būtų buvęs didesnis nei 90 %, ES-10 valstybėse niekada nebūtų buvę galima taikyti moduliavimo, nes 2012 m. buvo vieninteliai metai, kuriais tiesioginių išmokų lygiai galėjo būti vienodi prieš pasibaigiant moduliavimo laikotarpiui [43]. Tokiomis aplinkybėmis teisės aktų leidėjas nebūtų turėjęs nei į Reglamento (EB) Nr. 73/2009 10 straipsnį įtraukti 2 ir 3 dalių nuostatų, nei šio reglamento 132 straipsnio 2 dalyje daryti nuorodos į 2012 m. Taigi pareiga atsižvelgti į ES-15 valstybėse taikomą moduliavimą siekiant palyginti lygius neturėtų prasmės.

85. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į pirmojo prejudicinio klausimo a ir b dalis atsakyti, kad Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 dalį, 10 straipsnio 1 dalį ir 121 straipsnį reikia aiškinti taip, kad tiesioginių išmokų lygis, taikytinas ES-15 valstybėse, 2012 m. buvo 90 % visų tiesioginių išmokų lygio ir kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse buvo toks pats kaip ES-15 valstybėse.

C – Dėl pirmojo prejudicinio klausimo c dalies ir antrojo prejudicinio klausimo a ir b dalių

86. Pateikdamas pirmojo prejudicinio klausimo c dalį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar dėl to, kad tiesioginės išmokos lyginamos remiantis skirtingais pagrindais – tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse vertinamas netaikant moduliavimo, o ES-15 valstybėse – taikant moduliavimą, – galima pagrįstai teigti, jog Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies pabaigos nuostatos prieštarauja 2003 m. Stojimo aktui, kai kuriems bendriesiems Sąjungos teisės principams ir BŽŪP tikslams.

87. Primenu, kad šios išvados 85 punkte patvirtinau, jog Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalis, skaitoma kartu su šio reglamento 7 straipsnio 1 dalimi, aiškintina taip, kad lygiai iš tikrųjų turi būti lyginami remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo minėtais pagrindais. Taigi pirmojo klausimo c dalis susijusi su Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies pabaigos galiojimu atsižvelgiant į 2003 m. Stojimo aktą, nurodytus Sąjungos teisės principus ir BŽŪP tikslus.

88. Todėl į šį klausimą ir į antrojo klausimo a ir b dalis, kurios taip pat susijusios su Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies galiojimu, atsakytina kartu. Antrojo klausimo a ir b dalys susijusios ir su Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos bei Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 galiojimu. Kadangi Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos taikymas priklauso nuo šio reglamento 10 straipsnio, – dėl PNTI mažinimo taikymo taip pat reikia palyginti tiesioginių išmokų lygius remiantis Reglamento Nr. 73/2009 7 ir 10 straipsniais [44], – visi šie klausimai analizuotini kartu, pirmiausia nagrinėjant 2003 m. Stojimo aktą, paskui – bendruosius principus ir BŽŪP tikslus.

89. Primenu, kad šios išvados 40 ir 45 punktuose pasiūliau Teisingumo Teismui konstatuoti, jog šie klausimai iš dalies nepriimtini – tiek, kiek jie susiję su teisinio saugumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, gero administravimo ir sąžiningos konkurencijos principais, taip pat su darbiniu dokumentu DS2011/14/REV2. Todėl, kiek tai susiję su bendraisiais principais, išnagrinėsiu tik nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principą.

43 — Kadangi 2011 m. ES-15 valstybėms taikytina moduliavimo procentinė dalis buvo tik 9 %, o tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse buvo 80 % ES-15 valstybėse taikytino lygio, aišku, kad tiesioginių išmokų lygiai ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse 2011 m. dar labai skyrėsi.

44 — Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje yra nuoroda „atsižvelgiant, nuo 2012 m., į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu“.

1. Dėl 2003 m. Stojimo akto

90. B. Jakutis ir Kretingalės kooperatinė ŽŪB teigia, kad Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies pabaigos nuostatos, 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos pabaigos nuostatos ir Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391 prieštarauja 2003 m. Stojimo aktui, kuriame nenumatytas nei tiesioginių išmokų moduliavimas, nei PNTI mažinimas ES-10 valstybėse, taip pat nenurodyti metai, nuo kurių būtų laikoma, kad tiesioginės išmokos ES-10 valstybėse ir ES-15 valstybėse susilygino. Komisija mano priešingai – kad reikalavimas atsižvelgti į visus sumažinimus, taikomus pagal Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 dalį, būtinas siekiant išlaikyti pusiausvyrą tarp 2003 m. Stojimo akte numatytų paramos lygių ir užtikrinti privalomo moduliavimo atitiktį šio akto nuostatoms.

91. 2003 m. Stojimo akte iš tikrųjų nenumatytas privalomas moduliavimo taikymas ES-10 valstybių narių ūkininkams. Moduliavimas yra nauja priemonė, nustatyta Reglamentu Nr. 1782/2003 po 2003 m. Stojimo akto priėmimo, vykdant BŽŪP reformą. Vėliau Reglamentu Nr. 583/2004 į Reglamentą Nr. 1782/2003 buvo įtrauktas 12a straipsnis, reglamentuojantis moduliavimą ES-10 valstybėse.

92. Vienintelės 2003 m. Stojimo akto nuostatos, kuriose netiesiogiai daroma nuoroda į tiesioginės paramos lygių palyginimą, – tai 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punkte nurodyti Reglamento Nr. 1259/1999 1a ir 1c straipsniai, kurių tekstas pateiktas pirma [45].

93. Reglamento Nr. 1259/1999 1a straipsnyje tik preziumuojama, kad tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse 2013 m. bus 100 % tiesioginių išmokų ES-15 valstybėse lygio, o iš šio reglamento 1c straipsnio aiškiai matyti, jog siekiama išvengti, kad sistema, taikoma ES-10 valstybėse, įskaitant PNTI skyrimą, nelemtų didesnio tiesioginės paramos lygio nei tas, kurį lemia ES-15 valstybėse taikoma sistema. Net jei pagal minėtą 1c straipsnį visa tiesioginės paramos *suma*, kuri gali būti sumokėta ūkininkui ES-10 valstybėse, įskaitant PNTI, neturi viršyti tiesioginės paramos, kurią jis turėtų teisę gauti pagal atitinkamą sistemą, taikomą ES-15 valstybėse, *lygio*, mano manymu, aišku, kad minėtas 1c straipsnis reiškia tiesioginių išmokų *lygių* palyginimą. Taigi, kai tiesioginių išmokų lygiai ES-10 valstybėse ir ES-15 valstybėse yra lygiaverčiai, ES-10 valstybėse atskiram ūkininkui skirtina PNTI *suma* turi būti sumažinta, kad atitiktų galimus ES-15 valstybių lygio pokyčius.

94. Turint tai galvoje ir nagrinėtinas atitinkamų Reglamento Nr. 73/2009 nuostatų galiojimas atsižvelgiant į 2003 m. Stojimo aktą, pradedant nuo šio reglamento 10 straipsnio 1 dalies.

95. Pažymėtina, kad Reglamento Nr. 1259/1999 1a straipsnyje, nurodytame 2003 m. Stojimo akte, numatyta ne tai, kad tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse negali pasiekti šių išmokų lygio ES-15 valstybėse iki 2013 m., o tik tai, kad 2013 m. turi būti pasiektas 100 % lygis. Jei tiesioginių išmokų lygis ES-15 valstybėse iki 2013 m. gali būti ir mažesnis nei 100 %, lygių ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse susilyginimas galimas net iki 2013 m.

96. Todėl, kadangi, viena vertus, pagal 2003 m. Stojimo aktą nedraudžiama, kad tiesioginių išmokų lygiai ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse būtų susilyginę net iki 2013 m., ir, kita vertus, pagal 2003 m. Stojimo aktą tiesioginės paramos lygis, įskaitant PNTI, ES-10 valstybėse negali viršyti tiesioginių išmokų lygio ES-15 valstybėse, mano manymu, atsižvelgimas į tiesioginių išmokų lygio sumažėjimą ES-15 valstybėse siekiant palyginti lygius neprieštarauja 2003 m. Stojimo aktui.

45 — Žr. šios išvados 59 punktą.

97. Primenu, kad moduliavimas, kuris taikomas ES-10 valstybėse 2012 m., atlikus tokį palyginimą remiantis skirtingais pagrindais – ES-15 valstybėse pritaikius moduliavimą, o ES-10 valstybėse iki moduliavimo pritaikymo, – nėra tapatus moduliavimui, kuris taikomas ES-15 valstybėse, bet yra susijęs tik su 300 000 eurų viršijančiomis sumomis [46]. Šis moduliavimo taikymo ES-10 valstybėse metodas leidžia išvengti ne tik to, kad dėl ES-15 valstybėse 2012 m. pritaikyto moduliavimo tiesioginių išmokų ES-15 valstybėse lygis taptų mažesnis nei šių išmokų lygis ES-10 valstybėse, bet ir to, kad dėl ES-10 valstybėse 2012 m. pritaikyto moduliavimo sumažėtų tiesioginių išmokų lygis ES-10 valstybėse, palyginti su šių išmokų lygiu ES-15 valstybėse.

98. Todėl Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalis šiuo atžvilgiu neprieštarauja 2003 m. Stojimo aktui.

99. Dėl Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos atitikties 2003 m. Stojimo aktui pažymėtina, kad šiame straipsnyje dėl atsižvelgimo į moduliavimą pagal Reglamento Nr. 73/2009 7 ir 10 straipsnius aiškiai daroma nuoroda į 2012 m.

100. Kaip minėta pirmesniuose punktuose, reikalavimas atsižvelgti į moduliavimą ES-15 valstybėse siekiant 2012 m. taikyti moduliavimą ES-10 valstybėse, kylantis iš Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies, neprieštarauja 2003 m. Stojimo aktui. Dėl tų pačių priežasčių reikalavimas atsižvelgti į moduliavimą 2012 m. skiriant PNTI atitinka 2003 m. Stojimo aktą. Iš tikrųjų jis būtinas siekiant, kad bendras tiesioginių išmokų ir PNTI lygis negalėtų viršyti tiesioginių išmokų ES-15 valstybėse lygio.

101. Taigi pagal 2003 m. Stojimo aktą nedraudžiama aiškiai nurodyti metų, nuo kurių ES-10 valstybėse taikytinas tiesioginių išmokų sumažinimas, kaip antai moduliavimas, jei tiesioginių išmokų lygiai ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse yra susilyginę, kaip, mano nuomone, ir buvo 2012 m.

102. Galiausiai Sprendimas C(2012) 4391 patvirtina Komisijos pateiktą Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos aiškinimą ir šio straipsnio taikymą 2012 m. Lietuvoje skirtoms PNTI. Todėl siekiant įvertinti šio sprendimo galiojimą reikia patikrinti, ar šis Komisijos aiškinimas teisingas.

103. Darbiniame dokumente DS2011/14/REV2, kuriuo savo Įgyvendinimo sprendime C(2012) 4391 remiasi Komisija, pateikiama išsamių paaiškinimų dėl moduliavimo ir dėl to, kaip 2012 m. ES-10 valstybėse atliktinas PNTI mažinimas. Pagal šį darbinį dokumentą PNTI mažinimas skirtingai atliekamas valstybėse narėse, taikančiose VIPS, ir valstybėse narėse, taikančiose BIS [47].

46 — Tokį aiškinimą patvirtina pati Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 2 dalis, kurios galiojimas šioje byloje neginčijamas. Pagal darbinį dokumentą DS2011/14/REV2 skirtumas tarp tiesioginių išmokų lygio taikant „phasing-in“ mechanizmą ES-10 valstybėse ir tiesioginių išmokų lygio ES-15 valstybėse, atsižvelgiant į visus sumažinimus pagal minėto reglamento 7 straipsnio 1 dalį, 2012 m. buvo lygus nuliui, nes lygiai ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse buvo lygūs 90 %. Kadangi procentinis dydis, į kurį atsižvelgtina, lygus nuliui, sumų nuo 5 000 eurų iki 300 000 eurų moduliavimo procentinis dydis taip pat lygus nuliui. Taigi progresinio moduliavimo procentinis dydis, t. y. sumažinimas papildomais 4 procentiniais punktais, susijęs su 300 000 eurų viršijančiomis sumomis, yra 4 %.

47 — Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391 skirtas tik Lietuvos Respublikai. Taigi vertinant šį aiškinimą, kuris pateikiamas jau darbiniame dokumente DS2011/14/REV2, dėmesys sutelkiamas į jo poveikį ES-10 valstybėms narėms, taikančioms VIPS.

104. Pagal Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 5 dalį VIPS taikančios valstybės narės gali nustatyti finansinius paketus, skirtus konkretiems sektoriams [48]. Kaip pažymi Komisija, šie sektoriniai finansiniai paketai atitinka skirtumą tarp, viena vertus, visos paramos konkrečiam sektoriui dydžio, skiriamo taikant Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a arba b punktus (t. y. 100 % ES-15 valstybių skirtos paramos pagal šiame kontekste taikomą a punktą), ir, kita vertus, viso tiesioginių išmokų, kurios atitinkamais metais pagal VIPS būtų skirtos Lietuvoje tam pačiam sektoriui, dydžio.

105. Komisija taip pat teigia, kad taikant moduliavimą VIPS pasirinkusiose ES-10 valstybėse ūkininkams, kurių visos gautos tiesioginių išmokų ir PNTI sumos nesiekė 5 000 eurų, nebuvo taikomas PNTI sumažinimas, nes pagal Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 dalį ES-15 valstybių ūkininkai pasinaudojo 5 000 eurų „išimtimi“. Jei visų išmokų, kurias ūkininkas turi teisę gauti, suma viršija 5 000 eurų, ta PNTI dalis, kuri viršija 5 000 eurų, sumažinama 10 %, nes taip mažintina taikant moduliavimą pagal Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 dalies d punktą. Jei bendra visų mokėtinų išmokų suma viršija 300 000 eurų, ta PNTI dalis, kuri viršija 300 000 eurų, papildomai sumažinama 4 %.

106. Mano manymu, šis aiškinimas atitinka 2003 m. Stojimo aktą. Šis apskaičiavimo metodas leidžia užtikrinti ES-15 valstybėse taikomo privalomo moduliavimo atitiktį 2003 m. Stojimo aktu siekiamiems tikslams ir užkerta kelią tam, kad bendras tiesioginių išmokų ir PNTI lygis ES-10 valstybėse taptų mažesnis nei ES-15 valstybėse taikomas tiesioginių išmokų lygis. Kadangi ES-10 valstybėse, be tiesioginių išmokų, papildomai skiriamos PNTI, mano nuomone, visos sumos, viršijančios 5 000 eurų, turi būti mažinamos proporcingai moduliavimui ES-15 valstybėse, siekiant išlaikyti pusiausvyrą tarp, viena vertus, ES-15 valstybėse skiriamų tiesioginių išmokų ir, kita vertus, ES-10 valstybėse skiriamų tiesioginių išmokų ir PNTI.

107. Remiantis tuo, kas išdėstyta, mano manymu, aišku, kad, atsižvelgiant į 2003 m. Stojimo aktą, išnagrinėjus Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies, 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos nuostatas ir Įgyvendinimo sprendimą C(2012) 4391 nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti šių nuostatų ir šio sprendimo galiojimą.

2. Dėl nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principo

108. B. Jakutis ir Kretingalės kooperatinė ŽŪB teigia, jog, kadangi pagal atitinkamų nuostatų ir teisės aktų turinį ir tikslus 2012 m. ES-10 valstybių ūkininkams, gaunantiems gerokai mažesnę tiesioginę paramą nei ES-15 valstybių ūkininkai, taikomi tiesioginių išmokų moduliavimas ir PNTI mažinimas, šios nuostatos ir šie teisės aktai prieštarauja Sąjungos teisės principams ir BŽŪP tikslams. Komisija savo ruožtu primena, kad ES-10 valstybės taiko „phasing-in“ mechanizmą, todėl jų situacija yra kitokia nei ES-15 valstybių.

48 — Komisijos teigimu, toks sektorinis metodas 2012 m. buvo taikomas visoms VIPS pasirinkusioms valstybėms narėms, įskaitant Lietuvos Respubliką. Komisija pažymi, kad taikant VIPS PNTI turi savitų ypatybių, nes leidžia valstybėms narėms paremti sektorius, kurie priešingu atveju tose valstybėse narėse nebūtų remiami. Jei valstybė narė pasirenka VIPS, visos išmokos, mokamos pagal Sąjungos paramos sistemas, yra sugrupuojamos tam, kad būtų lygiai padalytos atsižvelgiant į hektarus, dėl kurių gali būti teikiama parama, taigi visi ūkininkai gauna vienodą sumą už hektarą visoje nacionalinėje teritorijoje. Pagal BIS mokamos išmokos yra labiau diferencijuotos, nes valstybė narė gali skirti didesnę paramą tam tikriems sektoriams, diferencijuodama su teisėmis į išmokas susijusius dydžius.

109. Pirmiausia primintina, kad nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 ir 21 straipsniuose, pagal kurį reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, nebent skirtingas požiūris būtų objektyviai pateisinamas [49]. Vienodo požiūrio principas dėl skirtingo vertinimo gali būti pažeidžiamas tik tuomet, jei nagrinėjamos situacijos yra panašios atsižvelgiant į visus jas apibūdinančius elementus [50].

110. Dėl nediskriminavimo principo pažeidimo šalys išreiškė du skirtingus požiūrius. Viena vertus, B. Jakutis ir Kretingalės kooperatinė ŽŪB mano, jog tai, kad pasirinktas skirtingas tiesioginių išmokų palyginimo pagrindas, lėmė nepagrįstą išmokų sumažinimą ES-10 valstybėse 2012 m. ir įrodo, kad *panašios situacijos* vertinamos skirtingai. Kita vertus, Lietuvos vyriausybė teigia, kad pažeistas nediskriminavimo principas, nes ES-10 valstybėse ir ES-15 valstybėse objektyviai skiriasi už hektarą mokama kaina, todėl šių valstybių grupių *situacija yra skirtinga*, taigi jos neturėtų būti vertinamos vienodai, t. y. tapačiai taikant moduliavimą.

111. Mano manymu, abu šie teiginiai klaidingi.

112. Ši byla nėra „klasikinė“ byla dėl diskriminavimo. Visų pirma pažymėtina, kad skirtingas požiūris į ES-10 valstybes ir ES-15 valstybes pagrįstas pirmine teise, pirmiausia 2003 m. Stojimo aktu, kuriuo siekiama ES-10 valstybėms nustatyti arba palankesnes, arba mažiau palankias Sąjungos teisės perkėlimo sąlygas ES-15 valstybėse taikomo Bendrijos teisyno atžvilgiu. Taigi šių dviejų valstybių narių grupių situacijos nėra panašios, kaip tai suprantama pagal „klasikinę“ teismo praktiką dėl nediskriminavimo principo.

113. Teisingumo Teismas jau turėjo progą konstatuoti, kad žemės ūkio situacija ES-10 valstybėse iš esmės skiriasi nuo tos, kuri yra ES-15 valstybėse, ir tuo pateisinamas laipsniškas Sąjungos pagalbos teikimas, pirmiausia pagalbos, susijusios su tiesioginės paramos sistemomis, siekiant netrikdyti būtino restruktūrizavimo, vykstančio ES-10 valstybių žemės ūkio sektoriuje. ES-10 valstybių situacija kitokia nei ES-15 valstybių, kurios be apribojimų gali naudotis tiesioginės paramos sistemomis, todėl tinkamas palyginimas negalimas [51].

114. Todėl reikia konstatuoti, kad bent iki „phasing-in“ laikotarpio pabaigos ES-10 valstybių situacija nėra panaši į ES-15 valstybių situaciją. Viena vertus, ES-10 valstybės gauna tiesiogines išmokas, atitinkančias procentines dalis, nurodytas plane, iš pradžių pateiktame 2003 m. Stojimo akte, ir, kita vertus, jos gali skirti PNTI, o ES-15 valstybės tokio pasirinkimo neturi [52]. Taigi skirtingas ES-15 valstybių ir ES-10 valstybių situacijas tiesiogiai lemia 2003 m. Stojimo akto nuostatos.

115. Be to, vertėtų priminti, kad nors 2012 m. ES-10 valstybėse narėse taikomas moduliavimas, procentinė dalis, į kurią atsižvelgtina siekiant jį taikyti, apribota skirtumu tarp tiesioginių išmokų ES-10 valstybėse lygio, gauto pritaikius „phasing-in“ mechanizmą, ir tiesioginių išmokų lygio ES-15 valstybėse, atsižvelgus į sumažinimus pagal Reglamento Nr. 73/2009 7 straipsnio 1 dalį (t. y. moduliavimą ES-15 valstybėse). Darbiniame dokumente DS2011/14/REV2 Komisija tuo remdamasi

49 — Sprendimai *Akzo Nobel Chemicals ir Akcros Chemicals / Komisija* (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 54 ir 55 punktai ir juose nurodyta teismo praktika), *IBV & Cie* (C-195/12, EU:C:2013:598, 49 ir 50 punktai) ir *Feakins* (C-335/13, EU:C:2014:2343, 47 punktas).

50 — Sprendimai *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.* (C-127/07, EU:C:2008:728, 25 punktas), *IBV & Cie* (C-195/12, EU:C:2013:598, 51 punktas) ir *Feakins* (C-335/13, EU:C:2014:2343, 49 punktas).

51 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *Lenkija / Taryba* (C-273/04, EU:C:2007:622, 87 ir 88 punktai) ir *Lenkija / Komisija* (C-335/09 P, EU:C:2012:385, 100 ir 101 punktai).

52 — Pažymėtina, kad VIPS taikančios ES-10 valstybės išlaikė galimybę skirti papildomą paramą net *pasibaigus* „phasing-in“ laikotarpiui. Reglamento Nr. 671/2012 8 konstatuojamoji dalis suformuluota taip: „Naujosioms valstybėms narėms buvo leista skirti [PNTI], kadangi tose valstybėse narėse laipsniškai įvedamos tiesioginės išmokos. 2013 m., visiškai įgyvendinus laipsnišką tiesioginių išmokų įvedimo naujosiose valstybėse narėse tvarkaraštį, tokios galimybės nebebus. Naujosiose valstybėse narėse, taikančiose [VIPS], [PNTI] teko svarbus vaidmuo remiant konkrečių sektorių ūkininkų pajamas. <...> Dėl šios priežasties, taip pat siekiant išvengti staigaus ir didelio paramos sumažėjimo 2013 m. sektoriuose, kuriuose iki 2012 m. taikomos [PNTI] <...>, tose valstybėse narėse tikslinga numatyti galimybę, gavus Komisijos leidimą, 2013 m. skirti pereinamojo laikotarpio nacionalinę paramą ūkininkams.“ Galimybė skirti šią pereinamojo laikotarpio nacionalinę paramą 2015–2020 m. laikotarpiu dar kartą pratęsta Reglamentu Nr. 1307/2013.

padarė išvadą, jog, kadangi 2012 m. šis skirtumas sudaro 0 %, „bazinis“ moduliavimas ES-10 valstybėse netaikomas. Jose taikomas tik vadinamasis „progresinis“ moduliavimas, t. y. moduliavimas, taikomas 300 000 eurų viršijančioms tiesioginėms išmokoms. Taigi tik tiesioginėms išmokoms, viršijančioms 300 000 eurų, taikomas 4 % moduliavimas.

116. Mano manymu, šis moduliavimo taikymo 2012 m. ES-10 valstybėse aiškinimas, grindžiamas tiesiogiai Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 2 dalimi, yra teisingas. Todėl teiginys, kad ES-10 valstybėse ir ES-15 valstybėse moduliavimas taikomas vienodai, yra klaidingas.

117. Kadangi ES-10 valstybės gali skirti PNTI ir visos VIPS taikančios ES-10 valstybės PNTI skirti pasirinko sektorinį metodą [53] – o dėl to, atsižvelgiant į VIPS taikymą, tampa beveik neįmanoma palyginti, viena vertus, tiesioginių išmokų ir PNTI, skiriamų ES-10 valstybėse, ir, kita vertus, tiesioginių išmokų, skiriamų ES-15 valstybėse, – negalima gretinti tiesioginių išmokų ES-15 valstybėse ir tiesioginių išmokų ir PNTI ES-10 valstybėse lygių siekiant įvertinti galimą nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principo pažeidimą, kiek tai susiję su PNTI sumažinimu.

118. Šiaip ar taip, bet kuris palyginimas neturi reikšmės, jei ES-15 valstybių ir ES-10 valstybių situacijos nėra panašios, taigi ir neturi būti vertinamos vienodai. Be to, tai yra tiesioginė 2003 m. Stojimo akto pasekmė, o šio akto nuostatų, kaip pirminės teisės, teisėtumas negali būti ginčijamas.

119. Remiantis tuo, kas išdėstyta, mano manymu, aišku, kad, atsižvelgiant į nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principą, atlikus Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies bei 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos nuostatų ir Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 analizę dėl Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio aiškinimo, nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti šių nuostatų ir šio sprendimo galiojimą.

3. Dėl BŽŪP tikslų

120. Dėl BŽŪP tikslų, nurodytų SESV 39 straipsnyje, primintina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas BŽŪP srityje turi didelę diskreciją, kuri atitinka pagal SESV 40 ir 43 straipsnius jam suteiktą politinę atsakomybę. Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad tik šioje srityje priimtos priemonės akivaizdus netinkamumas atsižvelgiant į tikslą, kurį kompetentinga institucija nori pasiekti, gali paveikti jos teisėtumą [54]. Todėl Teisingumo Teismo kontrolė turi apsiriboti patikrinimu, ar dėl nagrinėjamos priemonės nebuvo padaryta akivaizdi klaida, ar nebuvo piktnaudžiauta įgaliojimais arba ar atitinkama institucija akivaizdžiai neperžengė savo diskrecijos ribų [55].

121. Kadangi skirtingą ES-15 valstybių ir ES-10 valstybių situaciją ir principą, pagal kurį bendras tiesioginių išmokų ir PNTI lygis ES-10 valstybėse neturi viršyti tiesioginių išmokų lygio ES-15 valstybėse, tiesiogiai lemia 2003 m. Stojimo aktas, nemanau, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas padarė akivaizdžią vertinimo klaidą arba akivaizdžiai peržengė savo diskrecijos ribas priimdamas Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies pabaigos bei 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos pabaigos nuostatas ir Įgyvendinimo sprendimą C(2012) 4391.

122. Faktiškai, kaip minėjau, pareiga atsižvelgti į privalomą moduliavimą, taikomą ES-15 valstybėse, norint palyginti 2012 m. tiesioginių išmokų lygius, mano nuomone, veikiau yra būtina sąlyga siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp tiesioginių išmokų lygių, numatytą 2003 m. Stojimo akte.

53 — Žr. šios išvados 104 punktą.

54 — Sprendimai *Bavaria ir Bavaria Italia* (C-343/07, EU:C:2009:415, 81 punktas) ir *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 40 punktas).

55 — Sprendimai *Jippes ir kt.* (C-189/01, EU:C:2001:420, 80 punktas), *Ispanija / Komisija* (C-304/01, EU:C:2004:495, 23 punktas), *Unitymark ir North Sea Fishermen's Organisation* (C-535/03, EU:C:2006:193, 55 punktas), *Bavaria ir Bavaria Italia* (C-343/07, EU:C:2009:415, 82 punktas) ir *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 41 punktas).

123. Remiantis tuo, kas išdėstyta, mano manymu, aišku, kad, atsižvelgiant į BŽŪP tikslus, išnagrinėjus Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies bei 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos nuostatas ir Įgyvendinimo sprendimą C(2012) 4391, nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti šių nuostatų ir šio sprendimo galiojimą.

D – *Dėl antrojo prejudicinio klausimo c dalies*

124. Pateikdamas antrojo klausimo c dalį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 73/2009 (redakcija, atsižvelgiant į 2010 m. vasario 18 d. paskelbtą klaidų ištaisymą) 132 straipsnio 2 dalies paskutine pastraipa nepažeidžiami Sąjungos teisės principai, tarp jų pirmiausia teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio saugumo, gero administravimo ir nediskriminavimo principai, nes minėtu pakeitimu, atliktu pagal klaidų ištaisymo procedūrą, padarytas ne techninio pobūdžio pataisymas, o iš esmės pakeistas nuostatos turinys.

125. Norint nustatyti, ar 2010 m. vasario 18 d. klaidų ištaisymas yra paprastas korektūros klaidos ištaisymas, neturintis reikšmės Reglamento Nr. 73/2009 turiniui, primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą ir teisės aktu, kurio dalis ji yra, siekiamus tikslus [56].

126. Komisijos nuomone, tai yra techninio pobūdžio pataisymas. Iš jos pastabų matyti, kad Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalis buvo iš dalies pakeista 2010 m. vasario 18 d. klaidų ištaisymu, taikomu visoms oficialiosioms kalboms. Nors pirminėje 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos redakcijoje visomis oficialiomis kalbomis buvo nuoroda į 2012 m., vienose kalbinėse versijose [57] ši nuoroda buvo sakinio pradžioje, o kitose [58] – sakinio pabaigoje, bet ne visai tinkamoje vietoje.

127. Versija prancūzų kalba, kaip ir versija lietuvių kalba, priklauso pirmajai grupei kalbinių versijų, kuriose iki nuostatos dalinio pakeitimo metai buvo paminėti sakinio pradžioje. Nuostata iš dalies pakeista taip:

„Nuo 2012 m. bendra tiesioginė parama, kuri gali būti skirta ūkininkui naujosiose valstybėse narėse po įstojimo pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, įskaitant visas papildomas nacionalines tiesiogines išmokas, neturi viršyti tiesioginės paramos, kurią ūkininkas turėtų teisę gauti pagal atitinkamą tiesioginę išmoką, lygio, tuo metu taikomo valstybėse narėse, išskyrus naująsias valstybes nares, atsižvelgiant, *nuo 2012* m., į 7 straipsnį, taikant jį kartu su 10 straipsniu[[59]].“

128. Versijoje anglų kalba ir visose kitose kalbinėse versijose, priklausančiose antrajai kalbinių versijų grupei, Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos nuostata buvo ištaisyta nuorodą į 2012 m., esančią sakinio pabaigoje, perkeliant dar toliau:„The total direct support which a farmer may be granted in the new Member States after accession under the relevant direct payment, including all complementary national direct payments, shall not exceed the level of direct support a farmer would be entitled to receive under the corresponding direct payment then applicable to the Member States in the Member States other than the new Member States, from 2012, taking into account, *from 2012*, the application of Article 7 in conjunction with Article 10[[60]].“

56 — Sprendimas *Premis Medical* (C-273/09, EU:C:2010:809, 30 punktas).

57 — Būtent versijose bulgarų, vokiečių, prancūzų, lietuvių ir nyderlandų kalbomis.

58 — Versijose ispanų, čekų, danų, estų, graikų, anglų, italų, latvių, maltiečių, lenkų, portugalų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių ir švedų kalbomis.

59 — Išskirta ir išbraukta mano. 2010 m. vasario 18 d. klaidų ištaisyme lietuvių kalba (OL L 43, p. 7) buvo padaryta klaida. Nuoroda į 2012 m. buvo įterpta nuostatos pabaigoje, tačiau nebuvo ištrinta sakinio pradžioje. Todėl Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos versija lietuvių kalba 2013 m. gegužės 15 d. buvo ištaisyta dar kartą (OL L 130, p. 60).

60 — Išskirta ir išbraukta mano.

129. Pažymėtina, kad, kaip teigia Komisija, dėl sakinio pradžioje esančios nuorodos į 2012 m. Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinė pastraipa galėtų būti aiškinama taip, kad draudimas – pagal kurį ES-10 valstybių ūkininkai negali gauti ES-15 valstybėse taikomą lygį viršijančių išmokų, – susijęs *vien* su 2012 m. Toks aiškinimas būtų akivaizdžiai klaidingas ir nesuderinamas su 2003 m. Stojimo akto nuostatomis.

130. Taigi, nors Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies nuostatos klaidų ištaisymas buvo atliktas visose kalbinėse versijose, Sąjungos teisės aktų leidėjo valia matyti iš šios nuostatos pradinių versijų ispanų, čekų, danų, estų, graikų, anglų, italų, latvių, maltiečių, lenkų, portugalų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių ir švedų kalbomis. Todėl, mano manymu, akivaizdu, kad nuorodos į 2012 m. perkėlimas į kitą sakinio vietą tėra techninio pobūdžio pataisymas, o ne teisinės pareigos pakeitimas iš esmės.

131. Todėl klaidų ištaisymu atliktas dalinis pakeitimas – tai paprastas korektūros klaidos ištaisymas, kuris neturi įtakos taikytino teisės akto turiniui, taigi ir niekaip negali paveikti Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos teisėtumo.

E – *Dėl antrojo prejudicinio klausimo d dalies*

132. Antrojo klausimo d dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punkto b papunktyje nurodytame 1c straipsnyje vartojamo žodžio „dydis“ reikšmė yra tokia pati kaip Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje vartojamo žodžio „lygis“ reikšmė.

133. Primenu, kad 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punkto b dalimi į Reglamentą Nr. 1259/1999 buvo įtrauktas, be kita ko, minėtas 1c punktas.

134. Pirmiausia pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nei prejudiciniame klausime, nei savo nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepatikslina, į kurią minėto 1c straipsnio pastraipą ar bent dalį daroma nuoroda. Iš tikrųjų Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnis turi dešimt dalių ir žodis „dydis“ šiame straipsnyje pavartotas kelis kartus [61]. Šiame straipsnyje vartojamas netgi žodis „lygis“, minimas prejudiciniame klausime darant nuorodą į Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinę pastraipą.

135. Vis dėlto manau, kad galima išnagrinėti šį klausimą ir naudingai į jį atsakyti.

136. Dėl Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio priėmimo istorijos primintina, kad šiame straipsnyje nustatytos iš esmės tokios pačios taisyklės kaip ir Reglamento Nr. 1782/2003 143c straipsnyje, kuriame pakartotos priemonės, minimos Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnyje.

137. Atsižvelgiant į šią raidą ir antrojo prejudicinio klausimo d dalies pabaigą, suponuojančią žodžio „dydis“ ir žodžio, vartojamo Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, reikšmių palyginimą, mano manymu, žodis „dydis“, į kurį antrojo prejudicinio klausimo d dalyje daro nuorodą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – tai žodis, vartojamas Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje.

138. Reikia pažymėti, kad reikšmingas lietuvių k. terminas, vartojamas Reglamento Nr. 1782/2003 143c straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, – tai „dydis“, kaip ir Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje. Taigi šis terminas buvo pakeistas tik priimant Reglamentą Nr. 73/2009, kurio 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje vartojamas terminas „lygis“.

61 — Arba „dydis“, arba kilmininko forma „dydžio“.

139. Pagal Teisingumo Teismo praktiką vienoje Sąjungos teisės nuostatos kalbinių versijų vartojama formuluotė negali būti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar įgyti prioritetą kitų kalbinių versijų atžvilgiu. Iš tiesų Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į visomis Sąjungos kalbomis parengtas versijas. Esant Sąjungos teisės akto įvairių kalbinių versijų neatitikimų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, struktūrą ir tikslą [62].

140. Daugelyje kitų kalbinių versijų nei versija lietuvių kalba (bet kuriuo atveju versijose ispanų, danų, vokiečių, estų, anglų, prancūzų, italų, portugalų, suomių ir švedų kalbomis) Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje ir Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje vartojami iš esmės identiški terminai.

141. Be to, Reglamento Nr. 73/2009 konstatuojamosiose dalyse toks pakeitimas apskritai neminimas. Priešingai, šio reglamento 48 konstatuojamojoje dalyje tiesiog nurodyta, kad „turėtų būti išlaikytos [PNTI] skyrimo sąlygos“.

142. Taigi, mano manymu, akivaizdu, jog dėl to, kad Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje versijoje lietuvių kalba vartojamas kitas terminas nei ankstesnių reglamentų straipsniuose, šios pastraipos prasmė nesikeičia. Šią išvadą patvirtina tai, kad Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje pakartojamos priemonės, nurodytos 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punkto b papunktyje.

143. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į antrojo prejudicinio klausimo d dalį atsakyti taip, kad žodžio „dydis“, vartojamo 2003 m. Stojimo akto II priedo 6 skyriaus 27 punkto b papunktyje nurodyto Reglamento Nr. 1259/1999 1c straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, reikšmė yra tokia pati kaip žodžio „lygis“, vartojamo Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, reikšmė.

F – *Dėl trečiojo prejudicinio klausimo*

144. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo trečiasis klausimas iš esmės pateiktas abejojant dėl Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391, kuris nebuvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir kuris, kaip teigia tas teismas, nėra motyvuotas, galiojimo.

145. Dėl paskelbimo reikia priminti, kad pagal SESV 297 straipsnio 2 dalį sprendimų paskelbimas neprivalomas, jeigu juose nurodyta, kam jie skirti. Apie tokius sprendimus pranešama jų adresatams ir jie įsigalioja nuo šio pranešimo dienos. Taigi dėl to, kad Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391, kuris skirtas Lietuvos Respublikai, nebuvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, nepažeidžiami Sąjungos teisės principai.

146. Dėl Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 motyvavimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad minėtas įgyvendinimo sprendimas priimtas neatsižvelgiant į tai, jog nėra informacijos, patvirtinančios, kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygis ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse buvo vienodas.

147. Visų pirma pažymėtina, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atskaitos taškas klaidingas. Tai, kad tiesioginių išmokų lygiai – kurie susiję su tiesioginių išmokų apskaičiavimo metodais, o ne su tiesioginių išmokų nominaliaisiais dydžiais – 2012 m. susilygino, išplaukia tiesiogiai iš Reglamento Nr. 73/2009 nuostatų.

148. Todėl Komisija neprivalėjo šiuo atžvilgiu motyvuoti savo sprendimo.

62 — Žr., be kita ko, Sprendimą *Ivansson ir kt.* (C-307/13, EU:C:2014:2058, 40 punktas).

149. Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką motyvavimas, kurio reikalaujama remiantis SESV 296 straipsniu, turi aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti teisės aktą priėmusios institucijos argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti priimtą priemonę pagrindžiančius motyvus, o kompetentingas teismas – vykdyti jos kontrolę. Nereikalaujama, kad motyvuojant būtų nurodytos visos svarbios faktinės ir teisinės aplinkybės, nes vertinant, ar teisės akto motyvai atitinka SESV 296 straipsnyje nustatytus reikalavimus, turi būti atsižvelgiama ne tik į jo tekstą, bet ir kontekstą ir visas atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas [63].

150. Įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 4 konstatuojamojoje dalyje Komisija daro nuorodą į Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalį, kurioje nurodyta, kad bendra tiesioginė parama, skiriama ūkininkui ES-10 valstybėse, įskaitant PNTI, negali viršyti tiesioginių išmokų lygio, taikomo ES-15 valstybėse, atsižvelgiant į moduliavimą pagal Reglamento Nr. 73/2009 7 ir 10 straipsnius. Iš pastarųjų straipsnių matyti, kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygiai ES-15 valstybėse ir ES-10 valstybėse buvo vienodi.

151. Todėl Įgyvendinimo sprendimas C(2012) 4391 yra pakankamai motyvuotas, kiek jis susijęs su PNTI sumažinimais.

V – **Išvada**

152. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau į Vilniaus apygardos administracinio teismo pateiktus klausimus atsakyti taip:

1. Dėl pirmojo klausimo a ir b dalių: 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiančio Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003, 7 straipsnio 1 dalį, 10 straipsnio 1 dalį ir 121 straipsnį reikia aiškinti taip, kad tiesioginių išmokų lygis, taikytinas 2004 m. balandžio 30 d. Europos Sąjungai priklausiusiose valstybėse narėse, 2012 m. buvo 90 % visų tiesioginių išmokų lygio ir kad 2012 m. tiesioginių išmokų lygis 2004 m. gegužės 1 d. į Europos Sąjungą įstojusiose valstybėse narėse buvo toks pats kaip senosiose valstybėse narėse.

2. Dėl pirmojo klausimo c dalies, antrojo klausimo a ir b dalių ir trečiojo klausimo: išnagrinėjus prejudicinius klausimus nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti Reglamento Nr. 73/2009 10 straipsnio 1 dalies pabaigos ir 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos pabaigos nuostatų ar 2012 m. liepos 2 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2012) 4391 *final*, kuriuo leidžiama Lietuvoje išmokėti papildomas nacionalines tiesiogines išmokas už 2012 m. (pranešta dokumentu Nr. K(2012) 4391), galiojimą.

3. Dėl antrojo klausimo c dalies: išnagrinėjus prejudicinį klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų paveikti Reglamento Nr. 73/2009 (redakcija, atsižvelgiant į 2010 m. vasario 18 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtą klaidų ištaisymą) 132 straipsnio 2 dalies paskutinės pastraipos galiojimą.

4. Dėl antrojo klausimo d dalies: žodžio „dydis“, vartojamo 2003 m. rugsėjo 23 d. Akto dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų II priedo 6 skyriaus 27 punkto b papunktyje nurodyto 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1259/1999, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos

63 — Žr., be kita ko, Sprendimą *Prancūzija / Taryba* (C-479/07, EU:C:2009:131).

schemų pagal bendrąją žemės ūkio politiką taisykles, 1c straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, reikšmė yra tokia pati kaip žodžio „lygis“, vartojamo Reglamento Nr. 73/2009 132 straipsnio 2 dalies paskutinėje pastraipoje, reikšmė.